

Bratislava, 31. 7. 2020

AKO KOMUNIKOVAŤ TÉMY MIGRÁCIE A INTEGRÁCIE CUDZINCOV NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Príručka pre samosprávy

Vypracovala agentúra Neuropea, s.r.o.

v rámci projektu KapaCITY

„Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF).“

„Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.“

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Inštitucionálny rámec	5
3.	Analýza súčasného stavu komunikácie a vnímania témy migrácie v slovenských médiách	8
3.1.	Ciele a spôsob výberu dát	8
3.2.	Kvantitatívna analýza	8
3.3.	Kvalitatívna analýza	10
3.3.1.	Tonalita a tematické zameranie mediálnych výstupov	10
3.3.2.	Hlavní komunikátori	13
3.3.3.	Čo sme v analyzovanom monitoringu nezachytili	18
3.3.4.	Médiá a novinári	20
3.3.5.	Najčastejšie hoaxy a mýty spojené s migráciou a cudzincami	23
3.3.6.	Celkový obraz migrantov	30
3.3.7.	Závery	30
4.	Východiská ku komunikačnej stratégii	32
4.1.	O projekte KapaCITY	32
4.2.	Úloha obcí a samosprávnych orgánov v procese integrácie	33
4.3.	Aktuálny stav v rámci zapojených samospráv	35
4.4.	SWOT analýza	36
5.	Návrh komunikačnej stratégie	38
5.1.	Definícia cieľových skupín	38
5.2.	Definícia cieľov a komunikačných priorít	38
5.3.	Kľúčové posolstvá v komunikácii	39
5.4.	Všeobecná stratégia	39
5.4.1.	Proaktívna a reaktívna komunikácia	40
5.4.2.	Využívanie výrazových prostriedkov	40
5.4.3.	Koordinácia aktivít a kľúčových aktérov	44
6.	Ďalšie užitočné zdroje informácií	46
7.	Zhrnutie a závery	49

1. ÚVOD

Projekt KapaCITY je zameraný na rozvoj odborných kapacít a zručností na úrovni regionálnych samospráv s ohľadom na ich aktívnejší prístup k začleňovaniu cudzincov žijúcich na ich území do života majoritnej spoločnosti. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí. Spája 4 hlavné slovenské organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sa venujú téme integrácie cudzincov: Liga za ľudské práva o. z., Centrum pre výskum etnicity a kultúry, Marginal, o. z., Nadácia Milan Šimečku, Úniu miest Slovenska a 4 zapojené samosprávy (mestá Bratislava, Trnava, Banská Bystrica a Košický samosprávny kraj).

Výsledkom projektu by mala byť schopnosť zapojených samosprávnych organizácií zintenzívniť svoju činnosť vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretích krajín žijúcich na ich území tak, aby sa integračné aktivity na lokálnej úrovni stali stabilnou súčasťou činnosti samospráv. Zároveň si projekt kladie za cieľ inšpirovať aj iné samosprávy k podobným aktivitám a činnostiam a väčšiemu zapojeniu do témy integrácie.

V rámci realizácie projektu sa preto uskutočnili viaceré tréningy zamerané na skúmanie (zmeny) postojov k migrácii a integrácii, právne tréningy, tréningy sociálnej práce a poskytovania služieb, workshopy, študijné cesty zamerané na prenos dobrej praxe zo zahraničia, ale aj tréningy zamerané na komunikáciu tém migrácie a integrácie. Jedným z výstupov posledných menovaných tréningov je aj táto príručka pre samosprávy o tom ako komunikovať témy migrácie a integrácie cudzincov voči širokej verejnosti, médiám a aj v rámci samotných samospráv.

Migrácia je historicky spoločenský jav, ktorý výrazne ovplyvňuje politiku, ekonomiku, sociálne aspekty, ale aj bezpečnosť štátov a mení populačné zloženie jednotlivých krajín. Môže byť zdrojom konfliktov, ale tiež rozvoja, je však najmä fenoménom, ktorý ovplyvňuje budúcnosť jednotlivých krajín, a tým aj celého ľudstva.

Migrácia je objektívne súčasťou nášho každodenného života. Aj bez nášho pričinenia jej význam sústavne rastie, a ak s ňou budeme cieľavedome pracovať, môže spoločnosti prinášať prospech. V prípade, že ju budeme podceňovať, ignorovať alebo cielene negovať, môže spôsobiť problémy tak v politickom, hospodárskom, ako i spoločenskom živote našej krajiny. Existencia migrácie musí byť akcentovaná všetkými subjektmi a musí sa stať integrálnou súčasťou činnosti, všetkých ktorých sa týka.

Tendenciu dôverovať cudzincom pochádzajúcim z krajín EÚ má len 35 percent opýtaných a v prípade cudzincov z krajín mimo EÚ je to len 17,3 opýtaných. Dôvera k iným ľuďom bez ohľadu na to, či ide o cudzincov alebo nie, je na Slovensku dlhodobo nízka. Vyplýva to z prieskumu agentúry Focus, ktorý vypracovala pre Nadáciu Milana Šimečku v rámci festivalu [fjúžn] na vzorke 1 008 respondentov v marci 2019.

V čase pred osamostatnením sa Slovenskej republiky úroveň všeobecnej dôvery dosahovala 20 percent. V posledných dvadsiatich rokoch dôveruje iným ľuďom, podľa prieskumu Slovenskej akadémie vied, už len 10 až 15 percent obyvateľov.

Viac ako 70 percent opýtaných nepovažuje cudzincov za prínosných pre slovenskú spoločnosť. Za prínos pre ekonomiku ich nepovažujú štyria z piatich nekvalifikovaných manuálnych pracovníkov. Cudzincov za prínosných nepovažuje väčšina voličov bez ohľadu na volebné preferencie. Ekonomickú silu migrantov vítajú skôr voliči PS/Spolu (44,9 percent) a prekvapivo aj voliči Sme rodina (47,3 percenta), pričom táto strana dlhodobo kritizuje čoraz vyšší počet prichádzajúcich pracovníkov z

cudziny. Za ekonomicky prínosných cudzincov podľa prieskumu vidí každý tretí vysokoškolsky vzdelaný človek, každý tretí tvorivý odborný pracovník, takmer každý tretí obyvateľ Bratislavského a Trnavského samosprávneho kraja. Takisto ich za prospešných podľa prieskumu považuje viac ako 40 percent študentov a osôb s inou než slovenskou alebo maďarskou národnosťou.

Z prieskumu agentúry Focus z marca 2019 ďalej vyplýva, že až 70,8 % respondentov cudzincov z krajín mimo EÚ nepovažuje za prínos pre slovenskú spoločnosť. Viac ako polovica opýtaných (51,6 percenta) si myslí, že cudzinci zle vplývajú na slovenskú kultúru a tradície. Najviac ich je medzi voličmi KDH, ĽSNS a SNS.

Z uvedeného vyplýva, že informovanosť a vzdelávanie obyvateľstva o otázkach migrácie a jej prínosov pre Slovensko sú mimoriadne dôležité z pohľadu vyvažovania nedôvery a negatívnych nálad voči migrantom v spoločnosti, ako aj z dôvodu maximalizácie prínosov migrácie a multikulturality pre našu spoločnosť. A práve preto sa budeme ďalej v tomto dokumente venovať tomu, ako o tejto téme hovoriť a dosahovať zmeny vo vnímaní problematiky migrácie a integrácie cudzincov.

2. INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

Základným dokumentom, ktorý určuje migračný rámec na Slovensku je Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020 (migračná politika) prijatá uznesením vlády SR dňa 31. augusta 2011. Obsahom migračnej politiky v oblasti integrácie je najmä zvyšovanie dôrazu na ľudské práva a toleranciu, boj proti diskriminácii a intolerancii formou vytvorenia koordinovanej komunikačnej stratégie, ktorá zahŕňa súčasné, ako aj nové aktivity zameriavajúce sa na zvyšovanie informovanosti verejnosti, systematickú spoluprácu s verejnoprávnymi médiami a iniciovanie širších diskusií, čo sa týka prínosov, ale aj negatívnych dopadov integrácie cudzincov.

Inštitucionálny rámec **migračnej politiky** je potrebné vnímať v dvoch rovinách, a to v medzinárodnej a vnútroštátnej.

Z medzinárodného hľadiska sú to orgány a organizácie OSN a iné medzinárodné organizácie, ale najmä štruktúry Európskej únie (Parlament, Rada, Komisia, výbory, EASO - Európsky podporný úrad pre azyl, FRONTEX, EUROPOL, atď.).

Z vnútroštátneho hľadiska sú to orgány a inštitúcie prichádzajúce do kontaktu s migráciou (ministerstvá, VÚC, samosprávy miest a obcí, odbory, združenia, cirkvi, akademická obec, mimovládne organizácie, atď.)

Napriek existencii medzinárodných a vnútroštátnych štruktúr zabezpečujúcich realizáciu migračnej politiky v súčasnosti nie je zriadený jednotný prierezový orgán umožňujúci z jedného miesta zabezpečovať úlohy súvisiace s komplexnou realizáciou migračnej politiky Slovenskej republiky pri zachovaní plnenia medzinárodných dohôd a záväzkov v oblasti medzinárodnej ochrany cudzincov.

Integračná politika ako súčasť globálneho prístupu k migrácii je jednou z hlavných priorít agendy Európskej únie. Aktívna povaha integračných politik pritom zdôrazňuje potrebu vzájomného rešpektovania sa a recipročného uznávania práv a povinností oboch skupín. Slovenská republika považuje komunity cudzincov za integračnú súčasť spoločnosti a oceňuje ich prínos v hospodárskej, kultúrnej, vzdelanostnej a spoločenskej oblasti. Zároveň sa prikláňa k integračnému modelu, ktorý je založený na plnej akceptácii realít Slovenskej republiky migrantmi.

Základným programovým dokumentom v oblasti integrácie migrantov na Slovensku je **Integračná politika Slovenskej republiky, ktorý schválila vláda SR 29. januára 2014** (<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/informacie-cudzinci/integracna-politika.pdf>). Tento dokument nahradil Konceptiu integrácie cudzincov v SR z roku 2009.

Úspešná integrácia cudzincov zohráva dôležitú úlohu v rozvoji Slovenskej republiky ako krajiny, ktorá podporuje a rešpektuje rozmanitosť. Integračná politika vychádza z princípov rovnosti, spravodlivosti, vyrovnávania znevýhodnení, predchádzania diskriminácie, rešpektovanie ľudských práv a slobôd každého obyvateľa a obyvateľky krajiny, ako aj ochrany zraniteľných a dodržiavania právnych predpisov a medzinárodných záväzkov SR. Integrácia je obojstranný proces vzájomného uznania a rešpektovania majoritnej spoločnosti a cudzincov. Integračná politika cudzincov uznáva potrebu zavedenia a uplatnenia osobitných opatrení vyrovnávajúcich znevýhodnenia, ktorým v procese integrácie čelia najzraniteľnejšie skupiny, najmä žiadatelia o medzinárodnú ochranu, osoby, ktorým bola priznaná medzinárodná ochrana (predovšetkým azyl a doplnková ochrana), deti, vrátane maloletých bez sprievodu, žien, starších osôb, obetí násillia, obetí trestných činov vrátane obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania, osoby so zdravotným znevýhodnením a iné zraniteľné skupiny.

Integračná politika kladie dôraz na regionálnu a lokálnu úroveň, keďže integrácia štátnych príslušníkov tretích iných krajín prebieha, najmä na lokálnej úrovni, v prostredí, kde žijú a pracujú. Samosprávy zohrávajú zásadnú úlohu aj v tejto oblasti, pretože ich kompetencie sa vzťahujú na všetkých obyvateľov bez ohľadu na štátnu príslušnosť. Samosprávy majú napomáhať integrácii cudzincov a vytvárať sociálnu súdržnosť medzi rôznymi komunitami a majoritnou spoločnosťou na území jednotlivých samospráv. Zatiaľ však túto oblasť vo svojej činnosti zohľadňujú len výnimočne. Jedným z dôvodov je nedostatok odborných kapacít a kompetenčného kapitálu.

Vzájomná spolupráca a partnerstvo medzi samosprávami, občianskou spoločnosťou, výskumnými inštitúciami, médiami a vládou napomáha úspešnej integrácii cudzincov. Dôležitou súčasťou Integračnej politiky je zamestnanosť cudzincov, zapojenie do systému zdravotného a sociálneho zabezpečenia, umožnenie rovného prístupu k vzdelávaniu, jazykovej spôsobilosti a podporu získania adekvátneho bývania. Cudzinci zohrávajú dôležitú úlohu v celkovom rozvoji, preto majú byť zapojení do procesov súvisiacich s ich integráciou do spoločnosti. Integračná politika uznáva potrebu plnohodnotného zaradenia cudzincov do politickej komunity prostredníctvom získania štátneho občianstva.

Integrácia cudzincov je významným aspektom rozvoja SR ako krajiny, ktorá podporuje a rešpektuje rozmanitosť a napomáha trhu práce, podnikateľskému prostrediu ako dôležitej hnacej sily ekonomiky, využíva odborný potenciál cudzincov a zároveň ponúka riešenie negatívneho demografického trendu. Rozširovanie poznatkov v oblasti integrácie a migrácie tak prospieva k rozvoju medzikultúrnych kompetencií všetkých aktérov.

Integračná politika tiež upravuje kompetencie jednotlivých subjektov v procese integrácie cudzincov medzi jednotlivé kompetentné orgány. Medzi najvýznamnejšie inštitúcie v tomto smere patria:

Migračné informačné centrum IOM – je prvým a doteraz jediným informačným centrom, ktoré na jednom mieste poskytuje cudzincom komplexné služby v oblasti právneho, sociálneho a pracovného poradenstva, ďalšieho vzdelávania, inklúzie na trh práce a podpory komunitného života cudzincov.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa venuje predovšetkým problematike pracovnej mobility cudzincov. Sprostredkúva informácie pre cudzincov, ktorí chcú dlhodobo žiť na Slovensku, základné informácie o vstupe a pobyte v Slovenskej republike, ako aj o možnostiach zamestnania, bývania a vzdelávania v tejto krajine vrátane spôsobu, ako postupovať v prípade uznania ich odborných kvalifikácií získaných v zahraničí.

Ministerstvo vnútra SR rieši najmä problematiku azylantov, nelegálnych migrantov a jeho gescii je zriadený **Migračný úrad MV SR** (ďalej len „MÚ“). Ten zodpovedá za príjem žiadateľov o azyl na území SR a zodpovedá za udelenie/neudelenie medzinárodnej ochrany v SR. MÚ spoluzodpovedá za integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v SR. V oblasti integrácie MÚ spolupracuje s mimovládny sektorom, a to na zmluvnej báze medzi mimovládnu organizáciou a ministerstvom vnútra.

Mimovládne organizácie zabezpečujú pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou asistenciu pri zabezpečovaní základných životných potrieb a ubytovania, výučbu slovenského jazyka, pracovné poradenstvo, psychologické a právne poradenstvo. Doplnkovo má MÚ vyčleneného pracovníka na uľahčovanie pracovnej integrácie, ktorý buduje kontakty s rôznymi zamestnávateľmi a sprostredkováva osoby s udelenou medzinárodnou ochranou danému zamestnávateľovi. V prípade potreby pracovník MÚ pomáha s prípravou životopisu, sprevádza osobu na pracovný pohovor a poskytuje zamestnávateľom objektívne informácie za účelom „búrania bariér“. MÚ zároveň zamestnáva dvoch integračných manažérov, a to pre východ a západ SR. Náplň integračných

manažérov ako terénnych pracovníkov spočíva v uľahčovaní komunikácie a hľadání spoločných prienikov medzi inštitúciami a MÚ. Uľahčujú kontakt medzi inštitúciami a samotnými osobami s udelenou medzinárodnou ochranou.

Ministerstvo kultúry SR, ktoré by malo zabezpečovať o. i. priestor na komunikáciu témy vo verejnoprávnych médiách.

Dokument Integrovaná politika SR definuje aj viaceré úlohy pre samosprávne orgány VÚC, mestá a obce, ako aj ich strešnú organizáciu ZMOS. Okrem štandardných služieb ako je matrika, školský úrad, daňový úrad a pod. by sa práve samosprávne orgány mali viac venovať integrácii cudzincov na území samospráv.

3. ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU KOMUNIKÁCIE A VNÍMANIA TÉMY MIGRÁCIE V SLOVENSKÝCH MÉDIÁCH

3.1. CIELE A SPÔSOB VÝBERU DÁT

V analytickej časti sme vychádzali z monitoringu mediálnych výstupov, ako aj z analýzy vlastných zdrojov Ligy za ľudské práva a doterajších aktivít v rámci projektu KapaCITY - internetové stránky, sociálne médiá a pod.

V médiách sme zmonitorovali obdobie po roku 2014, kedy bola robená posledná analýza vnímania témy migrantov na Slovensku. Od tej doby sa však z nášho pohľadu mnohé zmenilo. V roku 2015 došlo k najrozsiahlejšej migrácii od čias 2. svetovej vojny, ktorá poznačila celú Európu a ovplyvnila v značnej miere spoločenskú diskusiu na témy migrácie a utečencov. A dá sa povedať, že pretrváva až do dnešných dní.

Téma migrácie sa stala jednou z najdiskutovanejších aj v rámci predvolebného boja v roku 2016, ale aj v ďalšom období, čo ovplyvnilo celkový počet mediálnych výstupov k téme, ktorý sa v každom roku pohyboval v tisíckach.

Kľúčom pri výbere dát na analýzu preto boli témy a aktivity, ktoré sa bezprostredne týkali Slovenska, čím sme počet výstupov významne zredukovali, napriek tomu sa však v pohybovali v priemere okolo tisícky ročne. Preto sme z každého roku detailnejšie zanalyzovali 200 najrelevantnejších výstupov.

Pri analýze sme pracovali so zdrojom dát monitorovacej agentúry Search In, ktorá patrí do skupiny SITA.

Východisková analýza nám poslúži na identifikáciu postojov jednotlivých stakeholderov k téme migrantov na Slovensku a migrácie vôbec, a poslúži ako východisko na vypracovanie komunikačnej stratégie pre subjekty zúčastnené na projekte KapaCITY, najmä však pre zapojené samosprávy.

Špecifickým cieľom bude identifikácia príležitostí a tém, ktoré dokážu posunúť verejný diskurz k téme migrantov na kvalitatívne vyššiu úroveň v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

3.2. KVANTITATÍVNA ANALÝZA

Keďže celkový počet výstupov v monitorovanom období dosiahol počet 6 446, pre účely tejto analýzy sme sa sústredili na vnímanie témy migrantov a migrácie na Slovensku. Takýto výber mediálnych výstupov síce z veľkej časti odzrkadľoval celkové dianie v Európe a vo svete, ale umožnil nám zároveň odfiltrovať veľké množstvo výstupov, ktoré sa týkali utečeneckých táborov v zahraničí, nelegálnych migrantov z Afriky a Ázie cez Stredozemné more, lokálnych problémov s migrantami v iných krajinách a pod. V každom zo sledovaných rokov sme si následne vytipovali na analýzu 200 najrelevantnejších výstupov k téme. Celkovo sme teda po odstránení duplícít pracovali s 931 relevantnými výstupmi.

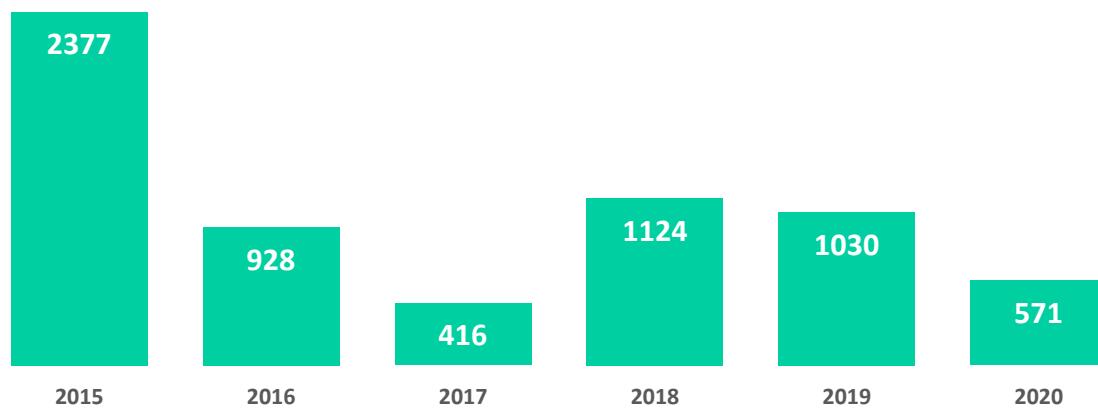
Najviac mediálnych výstupov (2 337) sme zaznamenali v roku 2015, kedy dosiahla migrácia z Blízkeho východu najväčší rozmach a poznačila dianie v celej Európe. Ďalším výrazným rokom čo sa týka počtu mediálnych výstupov bol rok 2018 (1 124 výstupov), ktorý bol poznačený najmä diskusiou ku Globálnemu paktu o migrácii, Istanbulskému dohovoru, ale aj napríklad k zabitiu Filipínca Henryho

v Bratislave, ktorý vyvolal sériu článkov o správaní sa Slovákov k cudzincom. Naopak, najmenej výstupov k téme sme zaznamenali v roku 2017 (416), a to napriek rozsiahlej diskusii k téme kvót, príchodu migrantov na Slovensko a pod. V povolebnom období však téma migrantov nebola až tak politicky exponovaná, čo sa odzrkadlilo aj na nižšom počte mediálnych výstupov. Toto zistenie poukazuje na skutočnosť, že samotná téma migrácie a jej polarizačný potenciál je skôr zneužívaná v rámci politického boja, než by predstavovala skutočný záujem verejnosti a médií.

Mediálne výstupy podľa jednotlivých rokov

Graf č. 1

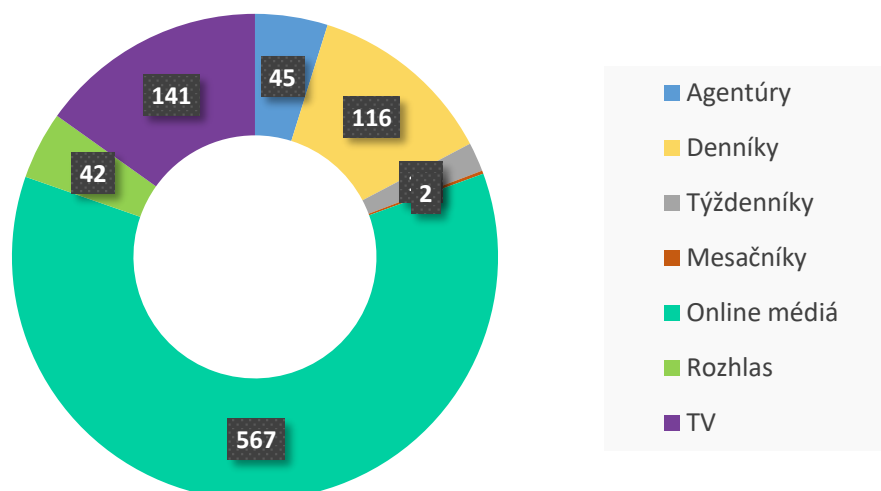

Najviac mediálnych výstupov, cca polovicu z hodnotených relevantných výstupov, sme zaznamenali v online médiách, teda na internetových portáloch, online verziách denníkov, týždenníkov a časopisov. To v dnešnej dobe neprekvapuje, keďže verejná diskusia sa dnes čím ďalej, tým viac presúva do online prostredia. Online má najväčší priestor na rozoberanie tém, mnohé aj regionálne médiá dnes využívajú v najväčšej miere práve túto formu informovania. V neposlednom rade v online prostredí funguje viacero mimovládnych organizácií, ako aj stránok politikov a politických strán, ktoré sa téme venovali. Po online médiách nasledovali agentúry, denníky a TV, čo je pochopiteľné vzhľadom na aktuálnosť tém, komunikovanú z veľkej časti v rámci politického diania v krajine a zahraničí. Čísla počtu výstupov v tlačových agentúrach vo výslednom grafe č. 2 môžu byť skreslené vzhľadom na to, že sa v zdrojových dátach neobjavujú výstupy verejnoprávnej tlačovej agentúry TASR. Ich správy sa však v prehľade tém objavujú prostredníctvom ich online portálu teraz.sk.

Najmenej mediálnych výstupov bolo naopak zaznamenaných v médiách s dlhšou periodicitou, ako sú týždenníky a mesačníky, čo je opäť pochopiteľné z dôvodu tematického zamerania týchto médií. Kým medzi týždenníkmi stále nachádzame aj ekonomické či informačné týždenníky typu Trend, Profit/Index, Život či Korzár, ktoré priestor politicko-sociálnym témam sporadicky venujú, v mesačníkoch, ktoré sú zamerané z druhej väčšiny lifestylovo a bulvárne, sa téma neobjavila ani raz.

Mediálne výstupy podľa typu média

Graf č. 2

Vzhľadom na veľké množstvo dát k monitorovanej téme sa nám medzi hodnotenými 200 najrelevantnejšími výstupmi v daných rokoch objavilo minimum výstupov z regionálnych médií. Výstupy v regionálnych médiách, ktoré sa v analýze objavujú boli väčšinou spracované z agentúrneho spravodajstva, resp. prebraté z materského média – napr. SME v rôznych mutáciách regionálnych týždenníkov MY a Korzár.

Aby sme sa pri analýze vyhli skresleniu dát, v ďalšej časti analýzy sa budeme samostatne venovať výstupom v regiónoch v spolupráci so samosprávami zapojenými do projektu KapaCITY.

3.3. KVALITATÍVNA ANALÝZA

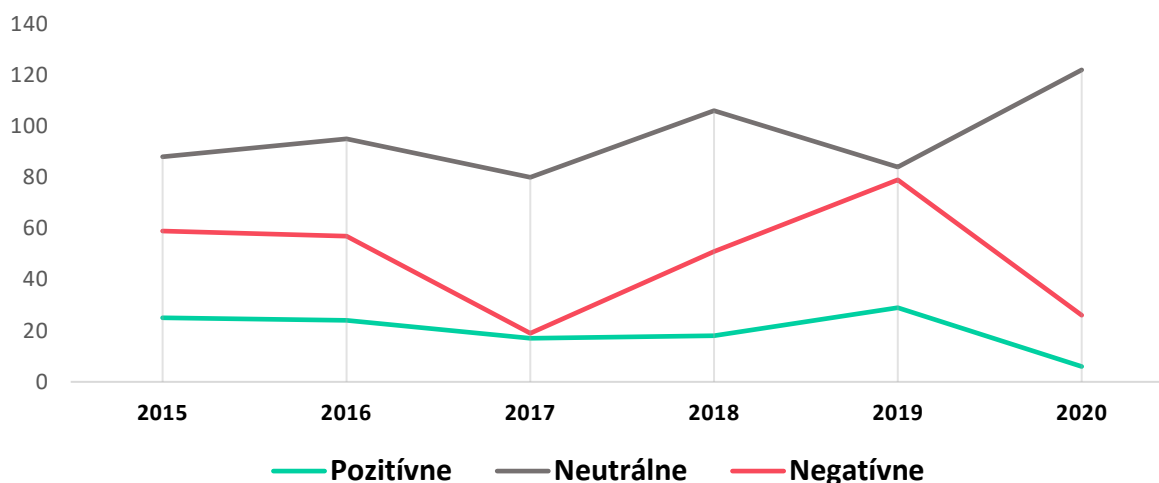
3.3.1. TONALITA A TEMATICKÉ ZAMERANIE MEDIÁLNYCH VÝSTUPOV

Pri kvalitatívnej analýze sme sa v prvom kroku zaujímali o tonalitu mediálnych výstupov. To znamená, či boli ladené pozitívne, neutrálne alebo negatívne. Pri posudzovaní jednotlivých výstupov sme v súvislosti s témou migrantov a migrácie tonalitu posudzovali na základe postoja k téme cudzincov a migrantov na Slovensku, nie na základe celkovej nálady článku. Tzn. za negatívne sme považovali mediálne výstupy, kde sa autor alebo respondent vyjadrujú negatívne k prítomnosti cudzincov na Slovensku, prípadne kde sa samotní cudzinci spájajú s nejakým problémom, ktorí spôsobili, prípadne správy, ktoré majú potenciál vyvolávať strach a obavy z migrantov. Za pozitívne výstupy sme považovali tie, kde autori, respondenti článkov obhajujú migráciu a prítomnosť cudzincov na Slovensku, vyzdvihujú ich prínosy, prípadne opisujú týchto ľudí v pozitívnom svetle. V neposlednom rade, k neutrálnym výstupom sme priradili spravodajské a zahranično-politické články na tému migrácie a cudzincov, štatistické informácie, snahy o vyvracanie mýtov a dezinformácií a pod. Aj keď nie vždy bolo zatriedenie výstupov do týchto kategórií úplne jednoznačné, veríme, že v globále vystihuje podstatu mediálneho diskurzu k téme na Slovensku.

Zaujímavé je sledovať, ktoré udalosti majú najvyšší potenciál ovplyvňovať komunikáciu témy a nálady v spoločnosti, čo možno vidieť na nasledujúcom grafe. Dá sa povedať, že nosnou témou od roku 2015 je prebiehajúca migračná kríza, je však priebežne popretkávaná jednotlivými vnútropolitickými i zahraničnopolitickými udalosťami, na ktoré sa nabaluje výrazný počet výstupov s negatívnou tonalitou. Pri významných výkyvoch k negatívnemu vnímaniu sa objavujú častejšie snahy o ich vyvažovanie vysvetľujúcimi článkami a kampaňami, zďaleka však nedosahujú také počty, ani silu, aby dokázali zvrátiť celkové negatívne vnímanie témy. Odborné témy integrácie a cudzincov, multikultúrnosti a ekonomického prínosu ostávajú v tomto prostredí v úzadí.

Tonalita výstupov v jednotlivých rokoch

Graf č. 3

Rok 2015 poznačila vrcholiaca migračná kríza, ktorá vyvolala rozsiahlu medzinárodnú diskusiu, umocnenú snahou EÚ o zavedenie povinných kvót na prijímanie utečencov členskými krajinami. Na Slovensku táto téma vyvolala mimoriadne negatívne reakcie politikov, ktoré ovplyvnili ďalšie smerovanie politickej a mediálnej diskusie na niekoľko rokov. O to viac, že krajinu čakali parlamentné voľby v roku 2016, ktoré boli vo veľkej miere ovplyvnené práve touto diskusiou. Hlavnou nositeľkou negatívneho podtónu bola pritom vtedy najsilnejšia politická strana na Slovensku Smer-SD s mimoriadne agresívnou komunikáciou v tomto smere. O vyvažovanie témy sa snažili viacerí politici (Lucia Žitňanská, Béla Bugár, Andrej Kiska, Miroslav Lajčák, čiastočne aj Róbert Kaliňák pri obhajobe prijatia kresťanských rodín z Iraku či Sýrie), mimovládne organizácie (Liga za ľudské práva, IVO, IOM, Islamská nadácia či Spoločenstvo Ladislava Hanusa), triezvy a vyvážený pohľad sa snažili dať aj zástupcovia európskych a medzinárodných inštitúcií (Komisár Rady Európy pre ľudské práva Nils Muižnieks, ZEK...), ale aj nezávislí analytici, sociológovia či akademici. Ich hlas však do veľkej miery zanikal v obrovskom množstve informácií a dezinformácií.

V povolebnom období sa v roku 2016 sa verejná diskusia o migrantoch mierne odpolitizovala a pozornosť sa, okrem pokračujúcej diskusie o kvótach, presunula aj na hľadanie riešení, pomoc Slovenska pri ochrane vonkajších hraníc EÚ či prijímanie migrantov (azylantov) na Slovensku. Hlasy, ktoré prezentovali migrantov ako najväčšiu hrozbu pre Európu i pre Slovensko však neutíchali, a to isté platí aj pre tvorcov a šíriteľov rôznych typov dezinformácií v súvislosti s migrantami, ktoré prilievali olej do tlejúceho ohňa xenofóbie a extrémizmu. Ten vyvrcholil informáciou o ponuke na fyzickú likvidáciu

migrantov, ktoré začala kolovať na slovenskom Facebooku a následným súdnym konaním. K negatívnej medializácii témy migrantov v roku 2016 slovenskému premiérovi statočne kontroval aj jeho maďarský kolega, v súvislosti s prebiehajúcimi parlamentnými voľbami v Maďarsku. Pokračovali aj aktivity mimovládnych organizácií a akademického sektora (napr. konferencia Centra pre štúdium biblického a blízkovýchodného sveta) zamerané na zvyšovanie tolerance k migrantom. Súbežne s tým sa začali objavovať aj články, ktoré vyzdvihovali prínosy pracovnej migrácie pre slovenskú ekonomiku.

Rok 2017 bol najpokojnejším rokom, čo sa týka témy migrantov a cudzincov na Slovensku. Pokračujúca migračná kríza, diskusia o kvótach (zamietnutie kvót, žaloba Slovenska a prehraný súdny spor) a viaceré medzinárodné udalosti k téme (Summit EÚ, V4) síce stále živili mediálny priestor, avšak keďže na Slovensku v tomto roku neprebíhala žiadna predvolebná kampaň, nebolo toľko priestoru na politické zneužívanie témy. Slovensko patrilo medzi prvých päť krajín Európskej únie, ktoré prisľúbili, že vyčlenia finančné prostriedky na riešenie problému migrácie a tvorbu pracovných miest v hostiteľských a tranzitných krajinách (<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/442306-slovensko-prislubilo-dva-miliony-eur-na-riesenie-problemu-migracie/>).

Čoraz častejšie sa začala otvárať téma potreby obsadzovania voľných pracovných miest na Slovensku cudzincami z dôvodu nedostatku domácich pracovných síl. Pozornosť médií venovali aj medzinárodnému projektu Dunajský kompas, ktorý má byť prvou pomocou pri orientácii a integrácii cudzincov (nielen) na Slovensku. Strach Slovákov z migrantov však čoraz intenzívnejšie živili viaceré konšpiračné portály, informáciami o problémových cudzincoch, ako aj opakujúcimi sa správami o zadržaní nelegálnych migrantov na našom území.

Nižšiu intenzitu témy migrácie v roku 2017 vyvážil rok 2018, kedy bola táto téma naopak TOP spravodajskou témou roka. Bolo to ovplyvnené diskusiou okolo Globálneho paktu o migrácii, Marakéšskej deklarácie a následným odstúpením ministra M. Lajčáka (následne demisiu stiahol). Globálny pakt o migrácii vyvolal množstvo negatívnych reakcií a bol podnetom k vzniku mnohých hoaxov a dezinformácií, ktoré sa napriek snahám viacerých novinárov, blogerov, influencerov či aktivistov nepodarilo vyvrátiť a prekonať. Okrem najsilnejšej politickej strany Smer-SD, sa proti dokumentu postavili aj SNS, či opozičné SME RODINA a SaS. K šíreniu strachu a dezinformácií výrazným spôsobom prispel Štefan Harabin, ktorý si už začal chystať pôdu na svoju prezidentskú kandidatúru. Rozdúchavanie vášní a negatívnych emócií k migrantom viedlo k takmer trojnásobnému nárastu trestných činov s rasovým či extrémistickým podtextom oproti roku 2016, čo samo o sebe svedčí o postoji časti slovenskej verejnosti k cudzincom.

Téma migrantov rezonovala aj v roku 2019, ktorý bol rokom prezidentských volieb, volieb do EP aj začiatkom predvolebnej kampane k voľbám do NR SR. Nie je náhoda, že práve v tomto roku dosiahli negatívne výstupy na tému migrácie a cudzincov najvyšší počet v sledovanom období. Je za tým samozrejme vyšší počet predvolebných diskusií, ktoré sa téme nevyhli, vyťahovali sa cielene štatistiky na tému migrantov (napr. odtajnená správa SIS, zahraničný prieskum Democracies Under Pressure a pod.), zintenzívnila sa aj komunikácia konšpiračných médií v súvislosti s podporou „svojich“ kandidátov v predvolebnom boji. V roku 2019 sme zaznamenali aj najvyšší počet výstupov súvisiacich s nelegálnym prechodom hraníc. Pravidelným informátorom ohľadom tejto témy bola TV JOJ a jej portál noviny.sk. Nevnímame to ako úmysel, skôr to súvisí s potrebou naplňania dennej spravodajskej relácie KRIMI, pri ktorej TV spolupracuje o. i. aj s hraničnou políciou. Zaujímavé však v tomto prípade je, že kým v minulosti si tieto správy, ktoré sa pravidelne objavovali v policajných zvodkách, nikto nevšimol, v roku 2019 sa stali pravidelnou témou relácie. TV JOJ však v tom neostala sama, informácie pravidelne prinášali aj iné médiá, neraz aj tie mienkotvorné. Pozitívne správy sa, aj pri miernom náraste počtu, opäť nedokázali svojou intenzitou ani zďaleka vyrovnáť tým negatívnym. Pribudli však opäť správy o prínose ekonomických migrantov, ktorí „sú u nás pracovitejší“ (<https://finweb.hnonline.sk/ekonomika/1952050-cudzinci-su-u-nas-pracovitejsi>). Ukázali sa viaceré

pozitívne príbehy a profily cudzincov na Slovensku, rozbehli sa viaceré projekty zamerané na integráciu cudzincov a odbúravanie mýtov, ktoré s nimi súvisia (Študenti EVG v BB chcú búrať mýty a obavy z migrácie, <https://www.priekopnik.sk/studenti-evg-chcu-burat-myty-obavy-z-migracie/>, Dáždnikový pochod v Bratislave, <https://www.webnoviny.sk/v-bratislave-sa-bude-konat-dazdnikovy-pochod-ucastnici-vyjadria-podporu-utecencom/>, projekt MIND SKCH <https://www.charita.sk/projekt-mind/> a pod.), aktívnejšie sa v tejto línii javili práve mimovládne organizácie, ktoré túto komunikáciu iniciovali.

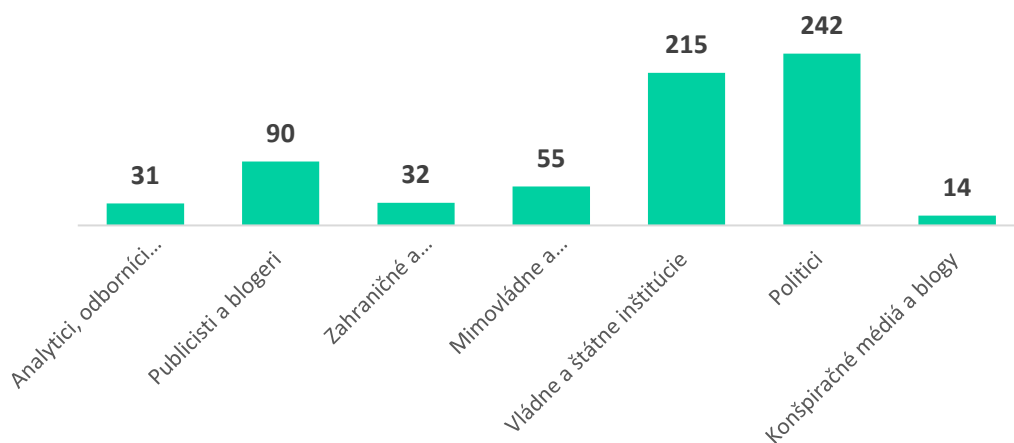
Rok 2020 je z dnešného pohľadu skôr vnímaný ako rok koronakrízy, jeho začiatok bol však silne poznačený práve voľbami do NR SR, ktoré tému migrantov nenechali „vychladnúť“. Svojimi vyjadreniami si vyslúžili kritiku mimovládnych organizácií, ktoré im vyslali apel, aby o migrácii hovorili bez mýtov a nafúknutých emócií. Pri hodnotení kampane však odborníci konštatovali, že téma migrácie sa už vyčerpala. Budúcnosť potvrdí, či je to pravda. Negatívne správy nám aj v tomto období prichádzali z grécko-tureckých hraníc, kde prišlo k stretom migrantov s pohraničníkmi. Na druhej strane, ani samotný korona vírus sa nenechal zahanbiť a priniesol niekoľko nových hoaxov na tému migrantov ako príčiny pandémie. Pozitívnych tém bolo v tejto súvislosti minimum, ak tak šlo o pozitívne príbehy či všeobecnú tému migrácie, ktorá poukázala najmä na migrujúcich Slovákov. Zaujímavé boli rozhovory s riaditeľkou Slovenského inštitútu pre bezpečnostnú politiku Monikou Masarikovou (<https://focus.hnonline.sk/politika-s-spolocnost/clanok/2075021-su-migranti-pre-slovensko-hrozbou>)ss či s Michaelou Pobudovou z OZ Marena (<http://www.miaumagazin.sk/home/michaela-pobudova-mam-silny-pocit-ze-som-na-spravnom-mieste/>)

3.3.2. HLAVNÍ KOMUNIKÁTORI

Mediálne výstupy najčastejšie kopírovali vývoj medzinárodných a domácich udalostí, o ktorých reportovali. Mediálny diskurz na Slovensku ovplyvňovali viaceré subjekty, ktoré do komunikácie tejto témy vstupovali – či už aktívne – tzn. iniciovaním mediálnych aktivít alebo pasívne – ako respondenti médií k jednotlivým témam. Medzi tieto subjekty patrili odborníci a analytici, akademický sektor a vzdelávacie inštitúcie, štátne a vládne inštitúcie, európske inštitúcie, mimovládne organizácie či jednotliví aktivisti, publicisti, blogeri a pod.

Influenceri mediálneho diskurzu

Graf č. 4

Kým v ľavej časti grafu sú prevažne zástancovia pozitívneho až neutrálneho vnímania témy migrácie a cudzincov na Slovensku, v pravej časti grafu prevažuje negatívne vnímanie témy. Samozrejme, výnimky v oboch prípadoch potvrdzujú pravidlo. Informačné články, ktoré sa venovali udalostiam na Slovensku či v zahraničí sme do tohto prehľadu nezaradili.

Medzi analytikmi a odborníkmi prevažovali väčšinou neutrálne články, ktoré vysvetľovali dianie v Európe. Kritické články neboli namierené voči samotným migrantom, ako proti narastajúcim trendom xenofóbie a extrémizmu v dôsledku migračnej krízy a populistických vyjadrení politikov. Určité kritické hlasy sa objavovali aj v súvislosti s rizikom zneužívania práce migrantov pod minimálnu mzdu a nedostatkom pracovných miest pre týchto ľudí. Väčšina článkov súvisiacich so zamestnávaním cudzincov však poukazovala na to, že slovenská ekonomika práve ekonomických migrantov potrebuje.

Pokiaľ si konšpiračné médiá išli svoje, medzi mienkotvornými novinármi a publicistami stojí za povšimnutie snaha o vysvetľovanie mýtov a dezinformácií, dokladanie faktami a zmierňovanie dopadu konšpirátorov na verejnú mienku. Potvrdil to aj prieskum Petra Ivaniča, ktorý bol zameraný na to, ako slovenské médiá pokrývajú tému migrácie. Prekvapivým bolo zistenie, že na rozdiel od iných sledovaných krajín sa mienkotvorné slovenské médiá téme migrácie venujú zodpovedne, bez zásadnej bulvarizácie a snažia sa byť objektívni a nestávajú sa nástrojom v rukách politikov. Platí to aj pre bulvárne médiá, ktoré tému pokrývali na Slovensku oveľa zmierlivejšie, ako v okolitých krajinách.

Kým medzi relevantnými výstupmi sa dá povedať, že sa im darilo, faktom ostáva, že konšpirátori šíria veľmi úspešne svoje názory prostredníctvom sociálnych sietí alebo dezinformačných stránok, ktoré tento monitoring nezachytáva. Predstavu o tom si môžeme urobiť len na základe niekoľkých analyzovaných hoaxov, napr. fotografiu migrantov na Draždiaku zdieľalo na sociálnych sieťach za jeden deň vyše 1 500 ľudí. Podobným hoaxom bola informácia o tom, že na Slovensko má prísť 11-tisíc migrantov z Afriky, ktorý šíрили konšpiračné weby, ale aj politici. V médiách sme zachytili intenzívnu komunikáciu na jeho vyvrátenie, čo samo o sebe svedčí o rozsahu a dopade takýchto informácií.

Umiernenú a vysvetľujúcu komunikáciu k téme migrácie a migrantov sa snažila udržiavať väčšina európskych inštitúcií zastúpených na Slovensku (Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku, Zastúpenie Európskej komisie, Rada Európy), ale aj ďalšie medzinárodné organizácie (OSN, WHO, IOM a pod.) Najaktívnejšou v tomto smere bola pochopiteľne Medzinárodná organizácia pre migráciu, napriek tomu však ostala skôr v reaktívnej rovine – rozhovory, vyjadrenia pre médiá k témam migračnej krízy, pracovného trhu a pod., nezachytili sme však snahu o rozsiahlejšiu proaktívnu komunikáciu.

Aktívnejšie v tomto smere boli mimovládne a ľudsko-právne organizácie, ktoré aj proaktívne upozorňovali na problematiku utečencov, migrantov a cudzincov na Slovensku, potrebu ich integrácie, dodržiavania ľudských práv a organizovali v tejto súvislosti projekty a vzdelávacie aktivity. Medzi najaktívnejšie organizácie v tomto smere patrili Liga za ľudské práva, Nadácia Milana Šimečku, Slovenská katolícka charita, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Rada vlády pre ľudské práva, Slovenská humanitná rada ale aj ďalšie MVO a think-tanky, ako IVO či INESS.

Oficiálny wording vládnych organizácií k téme migrantov sa snažil zachovávať neutrálnu tonalitu. Najaktívnejším subjektom bolo Ministerstvo vnútra SR, ktoré priebežne poskytovalo informácie a štatistiky o prijatí a počte migrantov, ich pohybe a aktivitách s tým spojených. Rezonovala téma ochrany hraníc SR či Schengenského priestoru, informovalo sa aj o nelegálnom pohybe migrantov cez územie Slovenska. Prostredníctvom MPSVaR (<https://precitaj.si/cudzincim-ulahcia-prichod-na-slovensko-minister-prace-slubuje-urychlit-vydavanie-pracovnych-povoleni/>), cudzineckej polície či Migračného úradu SR sa komunikovali aj témy uľahčenia získania pracovných povolení pre ekonomických migrantov či života komunit migrantov na Slovensku. Nezanedbateľná bola aj snaha

vyvracania hoaxov a dezinformácií, v čom bola aktívna aj Polícia SR (<https://www.webnoviny.sk/tisicky-migrantov-na-slovensku-nepridu-reaguje-policia-na-text-siriaca-na-socialnych-sietach/>, <https://www.teraz.sk/slovensko/policia-odmieta-strasenie-migrantmi-vo-v/304913-clanok.html>, <https://slovensko.hnonline.sk/1963872-status-o-migrantoch-pri-drazdiaku-zdielalo-1500-ludi-policia-voci-autorovi-kona>)

O tom, či tieto aktivity boli dostatočné sa dá samozrejme polemizovať. Faktom však je, že jednotlivé mediálne výstupy Polície SR mali dobre pokrytie v médiách, čo je pozitívne. Plus, ako vidno na statuse o „migrantoch“ z Draždiaku, dosah statusu polície je výrazne vyšší, ako dosah pôvodného hoaxového statusu.

PRÍKLADY KOMUNIKÁCIE POLÍCIE SR:

https://www.facebook.com/policiaslovakia/posts/185439643792 70

Polícia Slovenskej republiky

Páči sa mi to Sledovať Zdieľať

Polícia Slovenskej republiky 25. januára 2018 ·

POLÍCIA PROTI HOAXOM: AKO SI POSLANCI KOTLEBA A UHRÍK VYMÝŠĽAJÚ A MIGRANTMI STRAŠIA SLOVÁKOV

Hoax: Ludová strana Naše Slovensko zverejnila päť minútové video na tému presunu migrantov na územie Slovenskej republiky. Poslanci Marián Kotleba a Milan Uhrík v ňom tvrdia, že cez slovenské hranice sa môžu pohybovať voľne migranti bez platných cestovných dokladov a víz, prípadne závadové osoby s napojením na terorizmus. Ďalej uvádzajú, že aj keď sa polícia podarí takéto osoby zadržať, čaká na nich maximálne pokuta a žiadne ďalšie následky. Podľa nich tak dochádza k voľnému pohybu osôb, z ktorých mnohí sú bezpečnostnou hrozbou pre Európu.

Pravda: Kto nemá platný cestovný doklad, bude umiestnený do zariadenia na to určenom, kde zotrvá do svojho fyzického odchodu zo SR. Bezpečnostná situácia na našich hraniciach je v zahraničí vysoko hodnotená. Bezpečnostné zložky monitorujú nielen východnú hranicu s Ukrajinou. Dôkazom týchto tvrdení je 2706 zadržaných nelegálnych osôb v roku 2017. Najväčší nárast migrácie sa týka občanov z Ukrajiny a Srbska, ktorí k nám cestujú za prácou. Pre občanov moslimských krajín sme len tranzítnou krajinou. V súčasnosti sa u nás nachádza 30 osôb čakajúcich na azyl. V roku 2017 sme nezaznamenali žiadny vážny incident, za ktorý by boli zodpovední nelegálni migranti.

POLÍCIA PROTI HOAXOM POLICAJNÝ ZBOR SLOVENSKEJ REPUBLIKY

"Keď je niekto tmavšej pleti, neznamená to automaticky, že je migrant. Môže byť Rakúšan, Maďar, dokonca aj Slovák," konštatuje.

Policajti tiež odmietajú tvrdenie autora, že čoskoro budú na Slovensku tisíce migrantov. Odvolávajú sa na politické stanovisko aj nízky počet udelených azylov. "SR má jeden z najprísnejších systémov udeľovania azylu v Európe, každý prístahovalec mimo EÚ prechádza náročnou bezpečnostnou kontrolou, väčšina žiadostí o azyl je zamietnutá," zdôraznili.

MZV SR bolo aktívne najmä v komunikácii témy Globálneho paktu o migrácii, ktorého nepodpísanie Slovenskom viedlo k protestnému odstúpeniu vtedajšieho ministra zahraničných vecí Miroslava Lajčáka (následne demisiu stiahol).

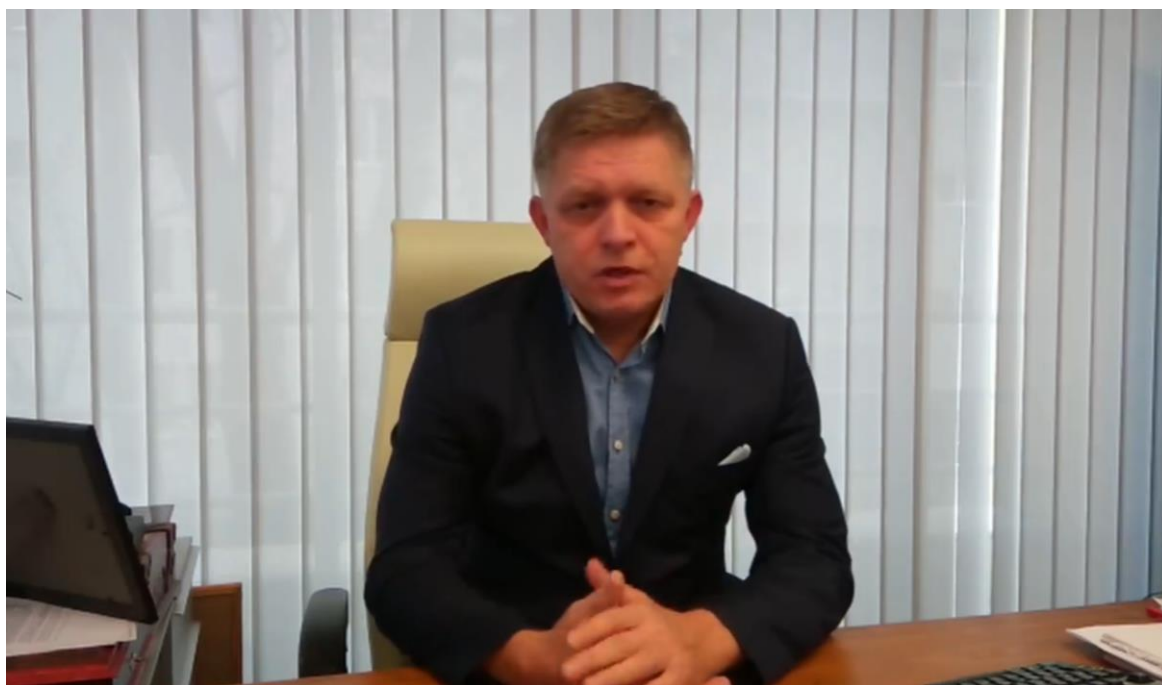
Snaha o vyváženú komunikáciu témy migrantov sa, na rozdiel od vládnych orgánov, nedá pripísať jednotlivým politickým predstaviteľom, vrátane predstaviteľov vládnej koalície, ktorí boli kľúčovými nositeľmi a iniciátormi negatívnych nálad v spoločnosti. Aj keď ani v tomto prípade toto tvrdenie samozrejme nemožno aplikovať plošne. Najradikálnejšie sa proti migrantom vyjadroval práve bývalý predseda vlády Róbert Fico, poslanec Anton Martvoň či podpredseda vlády Andrej Danko. Z opozičných strán to boli Boris Kollár (SME RODINA), Richard Sulík (SaS) či predseda ĽSNS Marián Kotleba. Lídrom konšpirácií v tomto smere sa vo verejnom priestore bezpochyby stal kandidát na prezidenta

a predseda novovzniknutej strany Vlast' Štefan Harabin, ktorý aktívne spolupracoval pri svojich kampaniach aj s konšpiračnými médiami. Predstaviteľmi umiernennejšej komunikácie boli minister vnútra R. Kaliňák, predseda strany Most-Híd Béla Bugár. Na druhej strane pomyselnéj bariéry stáli minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák, vtedajší prezident SR Andrej Kiska, ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská či europoslankyňa Monika Beňová. Téma migrantov bola kľúčovou témou všetkých predvolebných kampaní od roku 2015 do roku 2020, čím veľmi silno polarizovala spoločnosť.

ROBERT FICO O GLOBÁLNOJ PAKTE O MIGRÁCII:

„... masy ekonomických migrantov, ktorí sa nelegálne natlačili do Európy, prinášajú zo sebou obrovské riziká pre bezpečnosť ľudí...“

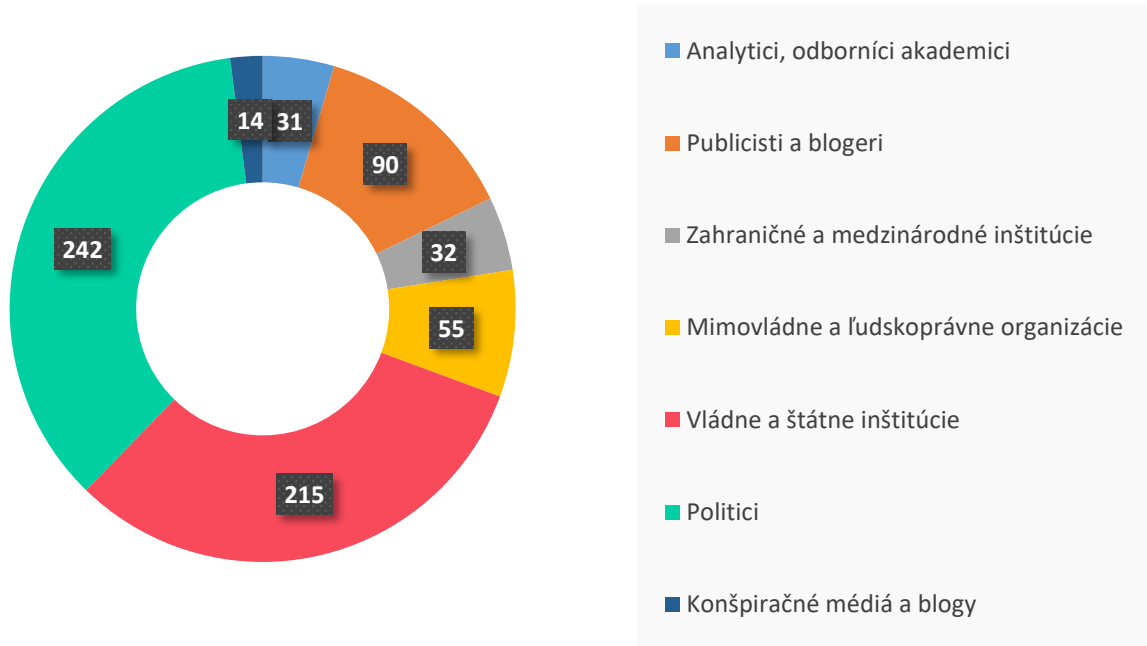

<https://slovensko.hnonline.sk/1844585-fico-vo-video-kritizuje-globalny-pakt-osn-migranti-prinasaju-so-sebou-obrovske-rizika>

Pozreli sme sa na tie isté mediálne výstupy z pohľadu „share of voice“, teda zastúpenia jednotlivých subjektov v rámci mediálneho diskurzu a ich možnosti ovplyvniť verejnú diskusiu. Je jasné, že vyjadrenia politikov zohrávali v tomto smere najvýznamnejšiu úlohu (36 % výstupov). Naopak, mimovládne a ľudsko-právne organizácie mali zastúpenie len 8 %. Komunikáciu zo strany samospráv sme zachytili len v jednom výstupe, a ten sa týkal konkrétne záchytného tábora v Humennom.

Influenceri mediálneho diskurzu

Graf č. 5

3.3.3. ČO SME V ANALYZOVANOM MONITORINGU NEZACHYTLI

Na výstupy jednotlivých neziskových organizácií, najmä tých, ktoré sú zapojené do projektu KapaCITY, ako aj na samotné výstupy projektu KapaCITY v médiách sme sa pozreli separátne aj s dôrazom na regionálnu publicitu. Monitorovali sme v tomto prípade už len obdobie od 1. januára 2018 do súčasnosti a sústredili sme sa na to, ako tieto organizácie prispeli do verejnej diskusie na tému migrantov a cudzincov na Slovensku. V rámci výstupov sme sa sústredili aj na komunikáciu projektu KapaCITY v celonárodných a regionálnych médiách.

Veľká časť výstupov spojených so sledovanými mimovládnyimi organizáciami (ale nielen s tými) sa spájala s novovytvorenou platformou mimovládnych organizácií a iniciatív pod názvom Hlas občianskych organizácií (<https://www.teraz.sk/spravy/v-sr-vznika-nova-platforma-mimovladny/423138-clanok.html>, <https://www.webnoviny.sk/desiatky-organizacii-ziadaju-europsku-komisiu-aby-zastavila-kriminalizaciu-solidarity-s-migrantmi/>), ktorá aktívne vystúpila v reakcii na stupňujúce sa útoky na tretí sektor a snahu o obmedzenie ich vplyvu. Viaceré z výstupov sa týkali práve výzvy adresovanej Európskej komisii, aby zastavila kriminalizáciu solidarity s migrantami. Týchto výstupov bolo takmer 40 a objavili sa aj v základnom súbore analyzovaných článkov. To, čo sa nám v základnom súbore článkov neobjavilo, však boli výstupy týkajúce sa projektu KapaCITY, ktorých bolo celkovo 20, z toho 7 výstupov v celoplošných médiách, 1 výstup v Bratislavských novinách o večeri primátora s cudzincami, 5 mediálnych výstupov v regióne Trnava a 2 v banskobystrických médiách. Na zdroje projektu KapaCITY sa odvoláva aj ďalších 5 výstupov, týkajúcich sa nových signatárov Charty diverzity, v rámci odborného seminára Inkluzívne mestá a firmy, ktorý organizovala nadácia Pontis.

Viaceré mimovládne organizácie (najmä však Liga za ľudské práva a Centrum pre výskum etnicity a kultúry) na komunikáciu svojich tém aktívne využívali blogovaciu platformu blog.sme.sk, ako aj možnosť prispievať do rubriky komentare.sme.sk.

Mimovládne organizácie tiež prostredníctvom médií komunikovali svoje projekty zamerané na pomoc a integráciu cudzincov. Za Ligu za ľudské práva si najväčšiu pozornosť získal projekt Migračný kompas (27 mediálnych výstupov). Výstupy sa však obmedzili výlučne na tyzden.sk a na blog.sme.sk, takže sa nedostali k širšiemu publiku. Ďalším projektom bol komiks Uletenci (19 výstupov), ktorý získal publicitu v rôznorodejších médiách, pravdepodobne vďaka verejnému predstaveniu knižky. Zaujal však aj konšpiračné médium hlavnespravy.sk, ktoré využilo príležitosť poukázať na to, že za nevinným názvom stojí len a len snaha organizácie podporovať migráciu.

Nádácia Milana Šimečku si získala najväčšiu pozornosť médií projektom [fjúžn] a jeho sprievodnými aktivitami, o ktorých sa zmienilo v rokoch 2018 a 2019 takmer 100 mediálnych výstupov. Zaujímavou aktivitou v rámci festivalu v roku 2019 bol aj prieskum dôvery voči cudzincom, ktorý poukázal na fakt, že až 78,2 percent respondentov nedôveruje cudzincom pochádzajúcim z krajín mimo EÚ a 70,8 percent ľudí nepovažuje cudzincov za prínosných pre slovenskú spoločnosť. Aktivity festivalu majú ambíciu tento trend zvrátiť a ukázať cudzincov, ktorí žijú medzi nami a zaslúžia si našu pozornosť a dôveru. Ani tento projekt sa však nevyhol pozornosti zo strany dezinformačných médií.

OZ Marginal sa zapojilo do nadnárodného projektu zameraného na monitorovanie a porovnanie počtov žiadateľov o azyl a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, základných informácií o azylovej procedúre až po integračný proces, a taktiež informácií o prístupe krajín a postojoch obyvateľstva k nim. Spolupracujúcimi organizáciami v rámci krajín V4 boli tiež: Člověk v tísni, Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület. Správa si získala minimálnu pozornosť médií (5 výstupov).

Centrum pre výskum etnicity a kultúry síce v sledovanom období zaznamenal 229 mediálnych výstupov, k téme cudzincov a migrácie však bolo relevantných len 26 z nich, z ktorých väčšina sa týkala spoločných projektov s inými mimovládnyimi organizáciami. Za najvýznamnejšie z mediálneho hľadiska vnímame pravidelné prispievania Eleny Gallovej Kriglerovej, riaditeľky CVEK v denníku SME aj k týmto témam.

Zástupcovia všetkých spomínaných mimovládnych organizácií boli priebežne dotazovaní novinármi k témam migrácie, utečencov či cudzincov na Slovensku, šlo však väčšinou o jednorazové výstupy. Väčšinou išlo o výstupy v mienkotvorných médiách, ktoré zvyšujú ich kredibilitu (denníky SME, N, HN, TA3, ojedinele RTVS či Markíza). Na druhej strane však nezasahujú väčšinou časť populácie, ktorá tieto médiá nesleduje.

Čo sa týka komunikácie samospráv, zaznamenali sme minimum mediálnych aktivít v súvislosti s cudzincami na ich území. V období vyvíjajúcej sa migračnej krízy sa táto komunikácia točila vo väčšine prípadov okolo nevhode obyvateľov s príchodom cudzincov – Humenné, Gabčíkovo, Voderady a pod.

Iná je situácia v Bratislave, ktorá je dlhodobo domovom najvyššieho počtu cudzincov, aj v dôsledku najvyššieho počtu vzdelávacích inštitúcií, pracovných príležitostí a pod. Na druhej strane treba povedať, že sa tu koncentruje väčšina mimovládnych organizácií, organizuje sa najviac aktivít zameraných na akceptáciu a integráciu cudzincov na území mesta a sú pokrývané mienkotvornými médiami, ktoré sú tiež koncentrované na území hlavného mesta. Aj keď tieto aktivity nie sú priamo iniciované či organizované mestom, treba povedať, že všetky sa dejú minimálne s podporou a súhlasom mesta. Primátor M. Vallo sa vyjadruje podporne k téme cudzincov v meste, podľa neho je hlavné mesto pre všetkých ľudí. Vyjadril tiež záujem, aby sa Bratislava stala súčasťou unikátneho projektu miest, ktoré budú prijímať umelcov, ktorí sú vo svojich krajinách prenasledovaní (<https://www.bratislavskenoviny.sk/kultura/56432-bratislava-je-otvorenym-mestom-primator-vallo-privital-v-hlavnom-meste-sudanskeho-karikaturistu>). Niet preto divu, že práve Bratislava sa stala aj

jedným z účastníkov projektu KapaCITY, v rámci ktorého už sa uskutočnilo o. i. prvé stretnutie primátora s cudzincami.

Čo sa týka celkovej publicity projektu KapaCITY (mimo sociálnych sietí a webov zapojených inštitúcií a partnerov), boli v období 2018 – 2020 zrealizované 1 x raňajky s novinármi (pri spustení projektu v roku 2018), súčasťou ktorých bolo aj vydanie tlačovej správy. Proaktívne výstupy vo forme článkov a rozhovorov boli v celoslovenských tlačených médiách: 2 x Slovak Spectator (2018) a 2 x komentáre v denníku SME (2019). Okrem toho informácie o projekte zverejnili magazíny Nádvorie a [fjúžn]. Na regionálnych online portáloch boli zverejnené 2 články.

Mesto Košice je dlhodobo domovom mnohých národnostných menšín a ako hraničný región čelí zvýšenému počtu migrantov a cudzincov aj v posledných rokoch. Napriek tomu, že podľa našich informácií má mesto pomerne dobrú spoluprácu s menšinovými organizáciami, tému života cudzincov v meste sme v médiách nezachytili. Na rozdiel od ostatných miest sme v košickom regióne nezaznamenali zatiaľ žiaden výstup ani v rámci projektu KapaCITY.

Najviac výstupov projektu sme zaznamenali v regióne mesta Trnava. Vnímame to veľmi pozitívne vzhľadom na predchádzajúce negatívne výstupy v súvislosti so zvýšeným počtom cudzincov (ekonomických migrantov) v regióne. Články sa objavili v mesačníku Novinky z radnice (2x), ktorý vydáva mesto Trnava. V regionálnom Trnavskom rádiu boli odvysielané 4 rozhovory s cudzincami žijúcimi na území mesta. Jeden mediálny výstup evidujeme na online portály.

V banskobystričkom regióne sme zaznamenali z projektu KapaCITY 7 mediálnych výstupov. Mesto Banská Bystrica vydalo proaktívne tlačovú správu, aj na základe ktorej zrejme zverejnilo informácie o projekte 5 regionálnych online portálov. Zároveň evidujeme aj reportáž z dielne banskobystrickej pobočky RTVS. Na území mesta a aj v regióne žije viacero komunit cudzincov – úspešných ľudí aj už etablovaných národnostných menšín, čo vnímame ako pozitívny východiskový bod v ďalšej komunikácii projektu KapaCITY.ss

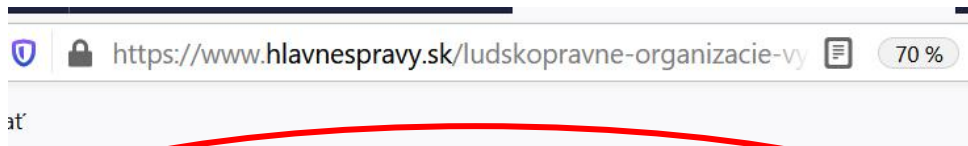
3.3.4. MÉDIÁ A NOVINÁRI

Vychádzajúc z aktuálnosti témy migrantov počas monitorovaného obdobia, nie je prekvapujúce, že problematiku spracovávali najmä spravodajské médiá a portály s vysokou periodicitou – tlačové agentúry, denníky, online médiá, prípadne rozhlasové a televízne stanice. Väčšinou išlo o mienkotvorné a spravodajské médiá, ktoré sa snažili prinášať objektívne správy z diania na Slovensku a vo svete. Samotné udalosti však v sebe často niesli negatívny podtón, ktorý ovplyvňoval verejnú mienku týmto smerom – napríklad vzbury migrantov na hraniciach, negatívne vyjadrenia politikov, nelegálni migranti a pod. Tieto udalosti boli vodou na mlyn konšpiračným a dezinformačným médiám, ktoré tvorili asi 6 % monitorovaných výstupov a ich počet a vplyv sa postupne v priebehu rokov zvyšoval. Opäť však treba povedať, že viaceré dezinformačné stránky sa medzi monitorovanými médiami nenachádzajú. Dá sa preto predpokladať, že ich počet a vplyv je výrazne vyšší, než to vyzerá na základe analyzovaných dát.

Na druhej strane treba oceniť snahu viacerých novinárov z mienkotvorných médií vysvetľovať dezinformácie a hoaxy, poukazovať na fakty a dávať priestor odborníkom na zvyšovanie dôveryhodnosti publikovaných informácií. To, že slovenské médiá k téme migrácie pristupovali zodpovednejšie ako iné štáty bez zbytočnej manipulácie a bulvarizácie témy potvrdil aj prieskum Petra Ivaniča, ktorý porovnával postoje (najmä seriózných mainstreamových) médií na Slovensku, v Českej

republike a Estónsku (<https://dennikn.sk/1674731/skumal-ako-slovenske-media-pisu-o-migracii-ke-dsa-povie-migrant-ludia-si-predstavia-lod-plnu-cernochov/>).

PRÍKLAD: SPRACOVANIE TEJ ISTEJ TÉMY MAINSTREAMOVÝM A KONŠPIRAČNÝM PORTÁLOM

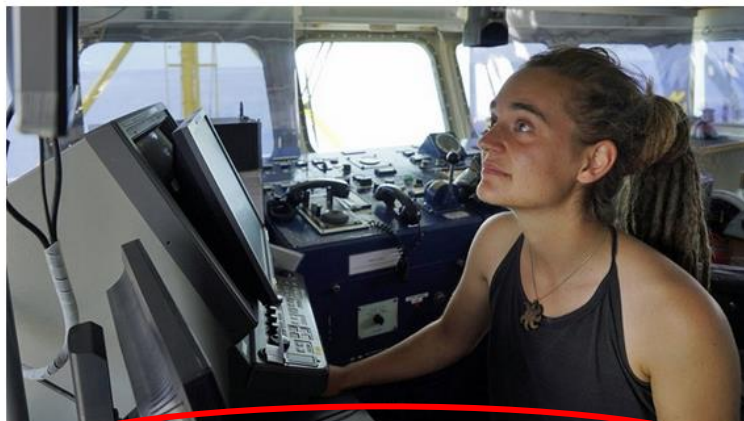

Rafinovaný jazyk mimovládok, alebo takto sofistikovane z pašerákov urobia obeť: Mimovládky vyzývajú EÚ, aby zastavila „kriminalizáciu solidarity“ s migrantmi

96

Bratislava 28. júla 2019 (SITA/HSP/Foto:TASR-SITA/AP-Jean-Francois Badias)

Viac ako 100 nezávislých organizácií vyzýva novú Európsku komisiu, aby zastavila tzv. kriminalizáciu solidarity s migrantmi v Európe. Informuje o tom na svojej stránke Liga za ľudské práva, ktorá tiež podporila túto výzvu podpísaním spoločného vyhlásenia

Nemecká prevádzkačka a kapitánka lode Sea Watch 3 Carola Racketeová

GOODWILL

AKTUALITY FINANCIE KULTÚRA ICT ZDRAVIE DOPRAVA FILANTROPIA & CR POTRAVINY ŠTYL & VIP OSOBNOSTI

Hľadať

Prí vyhľadanie zadajte kľúčové slozenie

Partneri

HOTEL DANUBIA GATE

Marketing Consulting & Copywriting

ACRC

SWAN

kamen

GOODWILL

profit365

Electrolux

KASKADY

Love COLORS

Desiatky organizácií žiadajú Európsku komisiu, aby zastavila kriminalizáciu solidarity s migrantmi

Publikované dňa 28. júla 2019. Autor: Marek Bišák Kategória: Správy Svet 0 komentárov

Právi sa mi to 0 Zdieľať 0

28.7.2019 – Viac ako 100 nezávislých organizácií vyzývajú novú Európsku komisiu, aby zastavila kriminalizáciu solidarity s migrantmi v Európe. Informuje o tom na svojej stránke Liga za ľudské práva, ktorá tiež podporila toto vyzvanie podpísaním spoločného vyhlásenia.

Organizácie sa vo vyhlásení obracajú na Európsku komisiu a jej novozvolenú predsedníčku Ursulu Von der Leyen s vyzvaním na reformu Smernice Európskej únie, ktorá definuje napráneného vstupu, tranzitu a bydlisku a ktorá umožňuje členským štátom kriminalizovať humanitárnu pomoc.

„Väčšina vyšetrení a trestných konaní vychádza z výsnej definície trestného činu v tejto smernici, ktorý osobitne narozhoduje medzi pašovaním ľudí a humanitárnou prácou. Ale Európska komisia doteraz nechcela uznať prepojenie medzi touto smernicou a kriminalizáciou solidarity,“ zdôrazňujú signatári vyhlásenia.

Zachraňujú životy migrantov

Viziva odkazuje aj na najnovšiu štúdiu platformy ReSOMA, ktorá zistila, že až 158 Európanov bežili od roku 2015 kriminalizáciou za pomoc migrantom.

„Člelom kriminalizácie sú dobrovoľníci, aktivisti, mimovládne organizácie, členovia posádky loďí, príbuzní migrantov, ale aj novinári, starostovia a kňazi. Neodvratne zatknuté kapitánsky loď Sea Watch 3 Caroly Rackette je posledným príkladom toho, ako je ľudom vyčítané, že zachraňujú životy migrantov a že poskytujú humanitárnu pomoc, ktorá nechcú alebo nemôžu poskytovať členské štáty, napriek tomu, že im táto povinnosť vyplýva z medzinárodného práva a práva EÚ,“ upozornili vo vyhlásení organizácie, ktoré pracujú v oblasti ľudských práv a

Aktuálne počasie

Bratislava

22°C 10:00 CET

Dnes	Zajtra	Štv	Pia	Sob
23°/15°	22°/14°	24°/13°	24°/15°	23°/16°

Facebook

Egoodwill

Značky

Alkohol AUTO Autá

banka banky bytovie doprava

financie financovanie firma

hotely IT jedlo knihy

kozmetika kozmetika logistika

minimálne móda nealko nealkohol

Nápoje obchod ocenenie

permaniky personálne pto

podnikanie postenie potraviny

pošta neovláda neovláda softvér správa

súťaž technológia technika vedenie VED

vzdelávanie vzdelávanie

zdravie šport

PRÍKLAD: SPRACOVANIE TEJ ISTEJ TÉMY MAINSTREAMOVÝM A BULVÁRNÝM MÉDIOM

Webby TASR Objektívom Obce

< sekcia Slovensko

Etnológovia vytvárajú portál pre migrantov Dunajský kompas

Zdieľať 0

Plus JEDEN DEŇ / Správy / Z domova

Nová "vychytávka" pre migrantov na Slovensku. TOTO by ste nečakali!

dieľali výskumníci Ústavu etnológie edzinárodnými expertmi koncom atislave odprezentujú poznatky o migrantov v Európe.

Najčítanejšie

- 1 Fico vyzval Petlegrínih funkcie podpredsedu N
- 2 Strana Za ľudí diskutuje možno z funkcie neodidi
- 3 V Starej Lesnej sú v pohi hasiči
- 4 UNIKÁTNE FOTOGRAFIE: dovoleniek na Slovensku
- 5 Na úhradu výdavkov kar navrhujú použiť 101.060
- 6 Na Slovensku pribudol j novým koronavírusom
- 7 R. Mikulec avizuje prijati Policajného zboru

Má im najmä pomôcť! Na Slovensku by od leta mohol fungovať nový portál pre migrantov.

Medzi najaktívnejšie médiá z hľadiska objektívneho prístupu k informovanosti o téme, citácií odborníkov a vysvetľovania dezinformácií patria najmä: Denník N, SME, aktuality.sk, ktorých prístup je v tomto smere systematický a dlhodobý. Ďalšie médiá, ktoré sa téme venovali, ako napr. obe tlačové agentúry súkromnú SITA a štátnu TASR, či denníky Pravda a Hospodárske noviny nevykazovali takú mieru konzistentnosti a ich postoje k témam migrácie boli determinované jednotlivými novinármi či udalosťami.

Podobne je to aj napr. v TV JOJ, kde si redaktor Rastislav Striško napríklad v roku 2016 prešiel celou cestou migrantov a priniesol ich príbeh, za čo dostal aj novinársku cenu. Na druhej strane je tu jeho kolegyňa Katarína Kleknerová, ktorá na pravidelnej báze prináša v rubrike Krimi informácie o nelegálnych migrantoch a agresívnych pašerákoch, ktoré posúvajú tému výlučne do negatívnej roviny vnímania.

PRÍKLAD: TV JOJ

<https://video.noviny.sk/video/369ade33-bf34-441d-8c85-197cb2c85bed/koniec-sna-25-nelegalnych-migrantov>

3.3.5. NAJČASTEJŠIE HOAXY A MÝTY SPOJENÉ S MIGRÁCIOU A CUDZINCAMI

Napriek tomu, že Slovensko nepatrí medzi tradičné cieľové destinácie migrantov, nedá sa povedať, že by nemalo skúsenosti s migrantami a cudzincami aj v minulosti. Či už to boli povojnové migrácie, medzinárodné výmeny počas rokov socializmu, vrátane študentov a pracovníkov z rozvojových krajín, alebo v neskorších rokoch – napríklad počas a po vojne v bývalej Juhoslávii, kedy sa na Slovensko presunula dosť veľká skupina ľudí z týchto krajín. Dostatočne veľká na to, aby vytvorila základ na vznik najmladšej - srbskej - národnostnej menšiny na Slovensku v roku 2010.

Významný vzostup migrácie zažilo Slovensko aj po vstupe do EÚ, kedy zaznamenalo druhý najvyšší rast populácie cudzincov spomedzi členských krajín EÚ. V tomto období však téma imigrácie ostala bez povšimnutia politikov, médií, a teda aj bez zásadných negatívnych reakcií verejnosti. Napriek tomu, že

medzi niektorými Slovákmi aj v predchádzajúcom období pretrvával rezervovaný postoj k cudzincom a migrácii, dá sa povedať, že až rok 2015 zásadným spôsobom zmenil postoje verejnosti k tomuto fenoménu.

Prispela k tomu na jednej strane najťažšia migračná kríza od čias druhej svetovej vojny, na druhej strane nástup novej generácie populistických politikov, a v neposlednom rade rozmach konšpiračných a dezinformačných médií, ktoré postupne rozširovali svoje vplyvy v mediálnom, a najmä online priestore dostupnom pre veľkú časť populácie. Čoraz agresívnejšie, a často nekonzistentné a zmätočné, vyjadrenia politikov boli pritom živnou pôdou pre šírenie hoaxov a dezinformácií. Tie by sa dali zhrnúť do niekoľkých hlavných línií – ohrozenie bezpečnosti, kultúry a zdravia, parazitovanie na štátnom rozpočte a občanoch Slovenska, islamizácia, ale aj napr. prevzatie vlády nad krajinou zahraničnými mocnosťami prostredníctvom migrantov.

Medzi najčastejšími hoaxami a dezinformáciami vynikali napr. tieto:

- Cudzinci sú ekonomickou záťažou pre štátny rozpočet
  - Údajne budeme platiť cudzincom a migrantom zdravotnú starostlivosť
  - „Slováci, ktorí pracujú a poctivo platia vysoké zdravotné odvody, tak opäť vyjdú ako poslední hlupáci, ktorí to zase všetko zaplatia. Ukázalo sa, že nakoniec na Slovensku naozaj máme bezplatné zdravotníctvo – pre všetkých okrem vlastných občanov!“
  - Migranti majú všetko zadarmo
  - „Michalíková ďalej hovorí, že Dublin 4 zrovnoprávňuje sociálne dávky pre migrantov, aby neutekali z krajiny, kam boli pridelení, a že sa uvažuje o sume 800 eur na migranta mesačne. Porovnáva tú sumu s dôchodkami a platmi Slovákov“ (<https://alianciazanedelu.sk/archiv/1389>)
  - Sú to totiž ekonomickí migranti, ktorí sa sťahujú za peňažnými dávkami, lebo pracovať nevedia a nechcú.
  - Nemáme pre nich pracovné miesta
  - Obavy zo zneužívania práce pod minimálnu mzdu

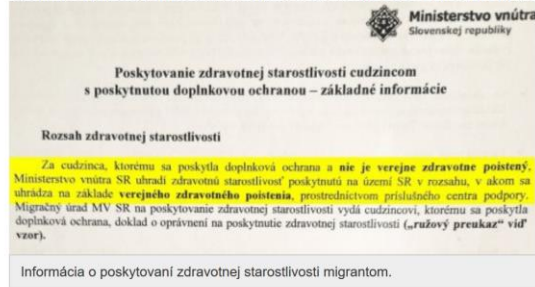

PRÍKLAD

MINISTERSTVO VNÚTRA NARIADILO BEZPLATNÚ ZDRAVOTNÚ STAROSTLIVOSŤ PRE MIGRANTOV

12. jún 2019, J. Murgašová

Ministerstvo vnútra SR prišlo s novým nariadením pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Spolu so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou požadujú bezplatnú zdravotnú starostlivosť pre migrantov.

Ministerstvo vnútra SR prišlo s novým nariadením pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Spolu so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou požadujú bezplatnú zdravotnú starostlivosť pre migrantov.

Ústava Slovenskej republiky hovorí o základných právach a slobodách každého občana v spoločnosti, a aj o tom, že každý má právo na ochranu zdravia. Rovnako garantuje, že na základe zdravotného poistenia majú občania právo na poskytnutie bezplatnej zdravotnej starostlivosti.

Ako sa hovorí, papier veľa znesie a nie je tomu inak ani v tomto prípade. Skutočnosť je taká, že bežný občan Slovenskej

NAJČÍTANEJŠIE PRÍSPEVKY

1 deň 3 dni 7 dní

1. Ako bolo za Dzurindu, tak je to aj za Matoviča
2. Matovičove politické divadlo a spomienka na rómsky holokaust v Dóme sv. Martina
3. Načo je nám prístav?
4. EÚ sa zaviazala najat viac černošských úradníkov
5. Poľské mestá zaplatili za anti – LGBT názory vysokú cenu

SLEDUJTE NÁS NA FACEBOOKU

PRÍKLAD

“EÚ sa už načisto zbláznila,” píše podpredseda Ľudovej strany Naše Slovensko (ĽSNS) a europoslanec Milan Uhrík v stanovisku, ktoré poskytol médiám. “V čase, keď sa Európania nemôžu pre koronavírus slobodne prechádzať ani len vo vlastných mestách, chcú bruselskí úradníci

NAJČÍTANEJŠIE ZA 7 DNI

- Ruška už nebudú povinné, pretože ich účinnosť nebola dokázaná, rozhodla v Holandsku vláda
6.6k views
- Všetci bieli sú rasisti a necíti sa medzi nimi dobre, tvrdí aktivistka a bývalá poradkyňa flámskej rady mládeže
2.5k views
- Arab sa vysmieval Švédovi, že prišli prevziať ich krajinu, odsúdili domáceho Švéda, ktorý to komentoval
2.4k views
- LGBT v Poľsku nemá šancu. Demonstranti spálili dýchovú vlnku a vykrikovali urážlivé heslá (Video)
2.2k views
- Chcú Kotlebu psychicky oslabiť?! Dátumy, ktoré sedia s jeho nebohým otcom sú len

- Cudzinci predstavujú bezpečnostné riziko a prispievajú k zvýšeniu kriminality
  - R. Fico: Migračná vlna, ktorá zasiahla Európu, so sebou vždy prinášala obrovské bezpečnostné riziká. Iná vláda by na Slovensko navozila tisíce migrantov

- Protestujúci učitelia sú najatí, aby padol Fico a aby Slovensko zaplavili migranti.
- Nitra bude musieť vyhradzovať hodiny v plavárni pre migrantov s iným náboženstvom, ženy budú obťažované a hrozí terorizmus.
- Teroristické útoky v Paríži a ďalších európskych mestách – moslimskí migranti ohrozujú celú Európu a skôr či neskôr začnú aj nás.
- Mladí moslimovia si sem idú okrem iného aj pre naše ženy.
- Medzi utečencami hrozí znásilnenie
- Budú súložiť s našimi ženami. Nám podrežú krky ako sliepkam. Ak nie, donútia nás vzývať Alaha a ešte nám zoberú prácu. Budú parazitovať na našom sociálnom systéme. Zavlečú k nám choroby od výmyslu sveta. Ak sa nebudeme brániť, nezostane kameň na kameni. Kriminálnici.
- Mnohotisícové demonštrácie v Nemecku, hlavne v meste Freiburg, ako reakcia na znásilnenie 18-ročnej študentky imigrantmi... Nemci žiadajú okamžité deportácie nelegálnych migrantov... médiá o tom neinformujú... Slovensko berie do Humenného stovky imigrantov!"
- „Ja nechcem, aby pán primátor mesta Nitra musel stanovovať osobitné hodiny pre plávanie pre migrantov s iným náboženstvom a osobitné hodiny pre plávanie pre ostatných občanov Slovenskej republiky,“ povedal Fico vo štvrtok v Nitre pri vyhlásení výzvy na rozširovanie kapacít materských škôl. Bezpečnosť štátu označil za svoju prioritu číslo jeden“. R. Fico narážal na prípad v nemeckom meste Borheim, kde niekoľkí žiadatelia o azyl obťažovali návštevníčky v krytej plavárni.

PRÍKLAD

The image shows a screenshot of the website 'HLAVNÉ SPRÁVY' (Main News) from the 'KONSERVATÍVNY DENNÍK'. The page features a navigation bar with various news categories and a search bar. Below the navigation bar, there is a section for 'KORONAVÍRUS NA SLOVENSKU' (Coronavirus in Slovakia) with statistics for 'Prípadov' (Cases), 'Úmrtí' (Deaths), 'Chorých' (Sick), and 'Vyliečených' (Recovered). The main content area displays a news article titled 'Migranti v EÚ aj naďalej vyciňajú a znásilňujú. Istý zločinec na súde sa originálne vyhovárať nevedel, že v EÚ je zakázané znásilňovať ženy'. The article text discusses the situation of migrants in Europe and mentions a case where a perpetrator did not admit to a crime that is prohibited in the EU. Below the article, there is a section for 'COVID-19 Aktuálny stav infikovaných' (COVID-19 Current status of infected) and a small image of a person in a protective suit.

PRÍKLAD

The screenshot shows a news article on the website Netky.sk. The article is dated 11.01.2016 12:13 and is categorized under 'DOMOV'. The headline reads 'Fico: Moslimská komunita ohrozuje európsky spôsob života'. The article text discusses Prime Minister Robert Fico's concerns about the Muslim community in Slovakia and its potential impact on the European way of life. It mentions a press conference where Fico addressed the issue, stating that the Muslim community is a threat to the European way of life and that he is concerned about the potential for violence and terrorism. The article also mentions that Fico is a member of the 'Fico a migranti' group on Facebook. The article is written by 'DOKIDOV'.

- Cudzinci predstavujú pre našu krajinu zdravotné riziká
  - Robotníkov zo Srbska a z Balkánu však Peter za problém nepovažuje. „Sú to Slovania, majú podobnú kultúru, nie je u nich riziko, že sú nainfikovaní vírusom HIV.“ Za problém považuje len prisťahovalcov z Afriky a z Blízkeho východu,
  - WHO: obavy sú síce prehnané, avšak malé ohrozenie tu je. Migranti majú povinné prehliadky. Hrozbou sú ilegálni migranti.
  - V polovici marca 2020, keď sa pandémia koronavírusu ešte len rozbiehala, priživoval M. Kotleba obavy z tejto nákazy videom, v ktorom strašil, že chorobu COVID-19 po kontinente roznášajú migranti.

PRÍKLAD

The screenshot shows a video thumbnail from the website Infovojna. The video is titled 'VIDEO: Kotleba vyhlásil, že migranti šíria koronavírus. Inštitút ľudských práv na neho podal trestné oznámenie za šírenie nenávisti a poplašnej správy'. The video is dated 20.03.2020 | 22:00. The thumbnail features a man (M. Kotleba) speaking, with a large green coronavirus particle graphic overlaid on the right side. The text at the bottom of the thumbnail reads 'a z ktorých mnohí sem práve ten koronavírus doniesli.' The website header includes 'IV | INFOVOJNA' and navigation links: 'Úvod', 'Archív', 'TV', 'EÚ', 'Podporte nás', 'Obchod'.

- Cudzinci predstavujú pre našu krajinu kultúrne riziká
  - Migranti sú iný národ, majú iné vierovyznanie a snažili by sa Slovensko ovládnuť a pretvoriť na obraz ich náboženstva. „Na túto tému by sme ani nemali diskutovať, lebo ak pripustíte diskusiu, otvárate si dvere a to je zle...“
  - Zohydzia naše mestá mešitami a naše ženy donútiť nosiť na hlavách šatky.
  - Migranti a gender: Každý migrant môže požiadať o azyl, ak sa označí za prenasledovaného pre rodovú identitu (<https://alianciazanelu.sk/archiv/1389>)
  - „Ochrana nášho kultúrneho dedičstva je našou povinnosťou. Odmietajú rodovú a národnostnú prestavbu spoločnosti je naše výsadné právo“

PRÍKLAD

22. MARCA 2018 OD ANTON ČULEN

Miting pred Prezidentským palácom bol ľudový a pokojný: Nedovoľme opozícii majdanizovať Slovensko!

V Bratislave sa konečne konal aj protimiting. Pod názvom „Slovensko si nedáme – nechceme štátny prevrat!“ sa v stredu konalo na Hodžovom námestí zhromaždenie občanov na protest proti protislovenskému prezidentovi, základniam NATO, nútenej zmene demografie Slovenska, Istanbulskému dohovoru a slovenskému majdanu.

Protimiting pod názvom „Slovensko si nedáme – nechceme štátny prevrat!“

Asi pol tisícky občanov vytvorilo pred Prezidentským palácom atmosféru naozaj spontánneho a ľudového

protestného zhromaždenia. Boli tu zástupcovia všetkých generácií, najviac však tých starších ročníkov. Neboli prítomní žiadni holohlaví mládenčí, ani provokatéri z opačnej strany.

Kto navštívil obidva mitingy, ľahko mohol vidieť, aký je rozdiel medzi mitingom profesionálnym a amatérskym. Tu nebolo žiadne pódium obkolesené kovovými zábranami, aby sa k mikrofónu nedostala osoba s nevhodným názorom, tu neboli žiadne biotoalety, odznaky, letáky,

HĽADAŤ

ZDIEĽAJ NAŠU STRÁNKU

DNES SLÁVIA:

[Meniny na web](#)

PREKLAD / TRANSLATE

Použitia technológi: [Google Prekladač](#)

SLOVENSKÝ DEŇ ZA VOĽNÚ NEDEĽU

OZ OD ROKU 2002 PŘEZADZUJEME PŘILÁTKE ZÁKONA NA OCHRANU VOĽNEJ NEDEĽI

- Cudzinci ako snaha o ovládnutie krajiny a Európy
  - Americký miliardár George Soros chce Európu premeniť na kontinent migrantov a útočí na všetkých, ktorí mu v tom chcú zabrániť, vrátane Maďarska, Česka a Slovenska - uviedol Viktor Orbán
  - Globalisti chcú vymeniť populáciu starého kontinentu za inú, viac dohneda a s menším IQ
  - MVO ako zahraniční agenti s cieľom navoziť k nám migrantov a LGBTI ľudí
  - Rafinovaný jazyk mimovládok, alebo takto sofistikovane z pašerákov urobia obeť: Mimovládky vyzývajú EÚ, aby zastavila „kriminalizáciu solidarity“ s migrantmi
  - EÚ vyčlenila takmer 80 miliónov eur na propagandu na podporu imigrácie, upozorňuje ĽSNS – „Všetky tieto aktivity (MVO) by mali byť realizované hravou a atraktívnou formou, aby dokázali vymyť mozgy čo najviac deťom a dospelým,“ zdôraznil poslanec Uhrík.
  - Raritou je, že tento Park (EÚ) môžu podľa prijatých paktov trvalo navštevovať migranti a utečenci z celého sveta, majú v ňom zafinancované právo na život. Na rozdiel od návštevníkov členských štátov Parku, migranti a utečenci nemusia spĺňať žiadne podmienky a kritéria, majú voľný vstup a nárok na kompletné sociálne zabezpečenie.
  - Tajná dohoda Bruselu so Slovenskom, píše významný web: Migranti za jadro EÚ, Fico to popiera
  - „Štýl výzvy, postupy a prepojenie sa ako vajce vajcu podobajú manuálu farebných revolúcií, na občianske pouličné protesty, ktoré po Európe organizuje finančný špekulant George Soros prostredníctvom rozsiahlej chobotnice mimovládnych organizácií naviazaných na Organizáciu otvorenej spoločnosti s prienikom na školy i vládne inštitúcie. Toto nie sú konšpiračné teórie, ako sa vyhovára hovorca prezidenta Andreja Kisku, ale je to realita,“ povedal Peter Marček.

PRÍKLAD

MAGAZÍN 7
POLITIKA | SPOLOČNOSŤ | ZO SVETA | KOMENTÁRE | PODPORTE NÁS

Vymývanie mozgov mladým cez mimovládky na Slovensku v plnom prúde!
Autor - 8. novembra 2016
Time to Read: 3 min - 633 words

NAJČÍTANEJŠIE ZA 7 DNÍ

- Rúška už nebudú povinné, pretože ich účinnosť nebola dokázaná, rozhodla v Holandsku vláda
6.6k views
- Všetci bieli sú rasisti a necití sa medzi nimi dobre, tvrdí aktivistka a bývalá poradkyňa flámskej rady mládeže
2.5k views
- Arab sa vysmieval Švédom, že prišli prevziať ich krajinu, odsúdili domáceho Švéda, ktorý to komentoval
2.4k views
- LGBT v Poľsku nemá šancu. Demonstranti spálili dýchovú vlnku a vykrikovali urážlivé heslá (Video)
2.2k views
- Chcú Kollebu psychicky oslabiť?! Dátumy, ktoré sedia s jeho nebohým otcom sú len

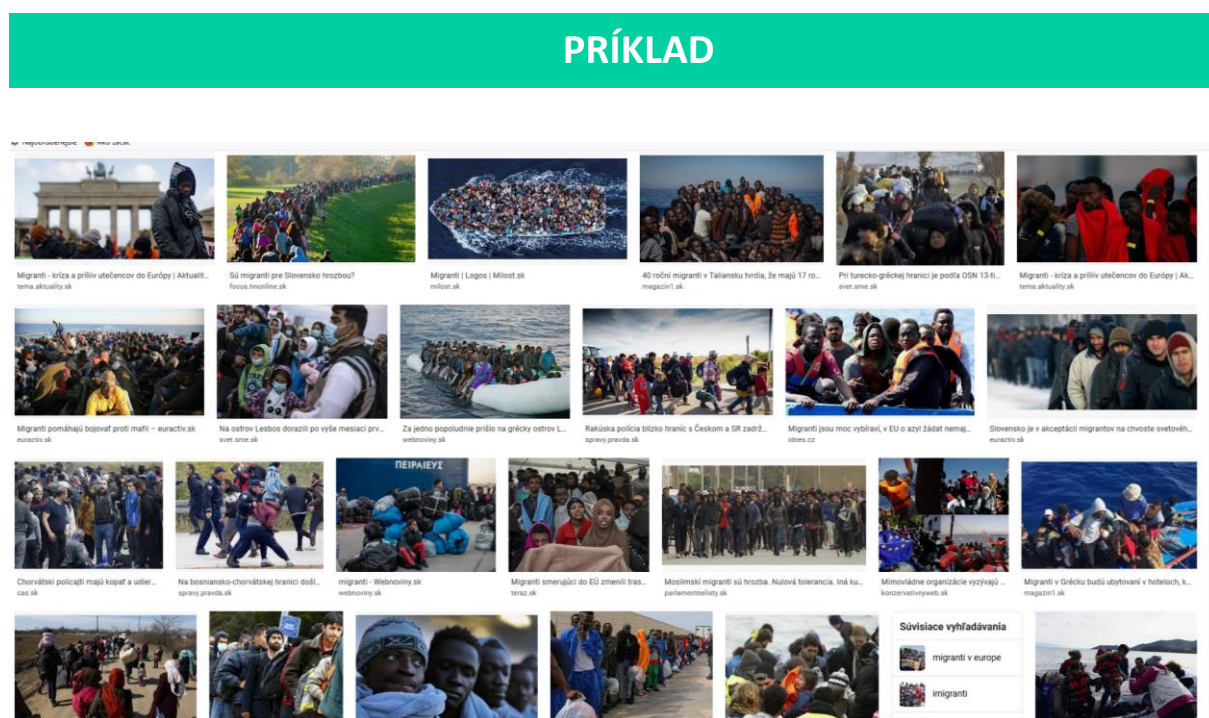
George Soros a jeho OSF (na slovensku Nadácia Otvorenej Spoločnosti) vôbec nespia. Práve

Najčastejšie hoaxy a ich vysvetlenia na tému migrantov nájdete sumárne spracované napr. v článku v Hospodárskych novinách tu: <https://slovensko.hnonline.sk/518145-toto-nam-hrozi-od-migrantov-smrtelne-vazne>.

3.3.6. CELKOVÝ OBRAZ MIGRANTOV

Vráťme sa ešte raz stručne k prieskumu Petra Ivaniča, ako slovenské médiá píše o migrácii. Hovorí v ňom o. i. o tom, ako sa postupným „nálepkovaním“ či „rámcovaním“ vytvára obraz o téme v médiách, na internete v diskusiách. Toto rámcovanie sa môže diať prostredníctvom výberu slov, pričom sa často používajú „metafory prírodných katastrof, napríklad tsunami, veľké vlny, zemetrasenie alebo slovné spojenia, ktoré sú spojené so živočíšnou ríšou“. Dôležitým aspektom rámcovania je však aj výber fotografií, resp. situácií, do ktorých danú tému zasadíme.

Ak si napríklad zadáme do vyhľadávača Google slovo migrant a dáme si vyhľadať obrázky, naskytne sa nám takýto pohľad:

Niet preto divu, že podľa realizátora vyššie uvedeného prieskumu: „Keď sa povie migrant, ľudia si predstavia loď plnú černochovo. Tomu, ako tento pohľad na migrantov zmeniť sa budeme venovať v ďalšej časti dokumentu.“

3.3.7. ZÁVERY

Správa Národného kontaktného bodu Európskej migračnej siete v Slovenskej republike z roku 2014 konštatovala, že: „aj vzhľadom na nízky počet cudzincov v SR je otázka migrácie a medzinárodnej ochrany okrajovou a málo diskutovanou témou v politickej sfére a medzi širšou verejnosťou. Téma migrácie a azylu rezonovala v zásade len medzi zainteresovanými aktérmi (t. j. na úrovni štátnych orgánov, mimovládnych a medzinárodných organizácií).“

Na základe analýzy vyššie sa dá povedať, že toto tvrdenie sa už len o niekoľko mesiacov neskôr stalo neplatným. Téma migrácie a azylu sa stala jednou z najdiskutovanejších celospoločenských tém. Treba však žiaľ povedať aj to, že viac, ako o konštruktívnu diskusiu išlo o zneužívanie témy na politické manipulácie, čo malo za následok negatívne vnímanie témy širokou verejnosťou a ovplyvnilo verejný diskurz na dlhé obdobie dopredu. O to ťažšie bude v súčasnosti vytvoriť pozitívne povedomie a prostredie na komunikáciu témy migrantov a cudzincov na Slovensku a podmienky na ich efektívnu integráciu.

Negatívny vplyv v tomto kontexte môže zohrať aj prebiehajúca pandémia COVID-19 a následná hospodárska kríza, ktorej sa podľa všetkého Slovensko, ani iné európske krajiny nevyhnú. Na jednej strane je to kvôli tomu, že migrácia je v súčasnosti vnímaná aj napriek postupnému otváraní hraníc ako riziková v súvislosti s prenosom nákazy – najmä z krajín, ako Ukrajina, ale aj z iných krajín, najmä mimo EÚ. Na druhej strane, vývoj (ne)zamestnanosti na Slovensku môže zásadným spôsobom zmeniť nazeranie na tzv. ekonomických migrantov a ich opodstatnenie na pracovnom trhu. Samozrejme s výnimkou špecifických profesií, kde je naopak môže dôjsť k ešte väčšiemu deficitu – napr. v zdravotníctve.

Aj vzhľadom na tieto aktuálne udalosti bude potrebné veľmi citlivo pristupovať k téme migrácie a integrácie cudzincov pri ďalšej komunikácii tak, aby sme začali postupne odbúravať negatívne emócie nahromadené v predchádzajúcom období a nespôsobovali ďalšie zbytočné traumy, už aj tak vysoko traumatizovanej a rozpoltenej spoločnosti.

4. VÝCHODISKÁ KU KOMUNIKAČNEJ STRATÉGII

4.1. O PROJEKTE KAPACITY

Projekt KapaCITY je zameraný na rozvoj odborných kapacít a zručností na úrovni regionálnych samospráv s ohľadom na ich aktívnejší prístup k začleňovaniu cudzincov žijúcich na ich území do života majoritnej spoločnosti. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, Fondu pre oblasť vnútorných záležitostí. Spája 4 hlavné slovenské organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sa venujú téme integrácie cudzincov: Liga za ľudské práva o. z., Centrum pre výskum etnicity a kultúry, Marginal, o. z., Nadácia Milan Šimečku, Úniu miest Slovenska a 4 zapojené samosprávy (mestá Bratislava, Trnava, Banská Bystrica a Košický samosprávny kraj).

Realizácia projektu je plánovaná v termíne od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020.

V rámci realizácie projektu sa uskutočnili interkultúrne tréningy zamerané na skúmanie (zmeny) postojov k migrácii a integrácii, právne tréningy, tréningy sociálnej práce a poskytovania služieb ŠPTK, workshopy a študijné cesty zamerané na prenos dobrej praxe zo zahraničia.

Výsledkom projektu by mala byť schopnosť zapojených samosprávnych organizácií zintenzívniť svoju činnosť vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretích krajín žijúcich na ich území tak, aby sa integračné aktivity na lokálnej úrovni stali stabilnou súčasťou činnosti samospráv. Zároveň si projekt kladie za cieľ inšpirovať aj iné samosprávy k podobným aktivitám a činnostiam a väčšiemu zapojeniu do témy integrácie ŠPTK. V tom nám význame mentorsky a komunikačne pomáha Únia miest Slovenska, ktorá plní aj úlohu mosta smerom k ďalším samosprávam.

Z dotazníkových zisťovaní realizovaných v zapojených samosprávach, v rámci projektu KapaCITY vyplynulo, že v regionálnych médiách je:

- nedostatok pozitívnych informácií o cudzincoch
- nedostatok informácií o miestnych špecifikách migrácie a miestnych komunitách
- absencia téma migrácie zasadená do širšieho kontextu

Situácia však platí aj opačne – prieskum poukázal na nízku informovanosť samosprávy o cudzincoch vo svojom regióne. Zástupcovia jednotlivých odborov samosprávy sa zhodujú v tom, že do kontaktu s cudzincami prichádzajú len veľmi zriedkavo, zväčša vôbec. Košický kraj má ako jediný zo samosprávnych krajov SR vypracovanú vlastnú Regionálnu integračnú koncepciu – Cestovná mapa riadenej migrácie v Košickom kraji. Viac ako tretina všetkých cudzincov v SR, pritom žije v Bratislavskom kraji.

Keďže vo vzťahu k obyvateľom samosprávny kraj s témou cudzincov nepracuje, nepracujú s ňou výraznejšie ani regionálne médiá. Obraz, ktorý si obyvatelia krajov vytvárajú o cudzincoch, je prevažne preberaný z negatívnych správ na národnej úrovni.

Väčšina respondentov sa zhodla na tom, že osobná skúsenosť mení postoje nedôvery a strachu. Všetci respondenti považujú rozmanitosť, resp. multikulturalizmus za pozitívnu hodnotu, ktorá kraj obohacuje. Najviditeľnejšia podľa respondentov sa zdá byť úloha mesta a kraja v kultúrnej oblasti. Kultúra je podľa výpovedí respondentov kľúčovým mediátorom pre „zbrusovanie hrán“ nenásilnou formou. Kultúra vytvára kanál, ktorým sa niekedy veľmi ťažké témy dajú pomerne ľahko komunikovať.

Výskum ukázal, že napriek rôznemu zaradeniu cudzincov do jednotlivých kategórií, majú spoločný rezervovaný pohľad na kontakt so slovenskými úradmi (migračný úrad, polícia, súdy, cirkevné úrady). Byrokráciu považujú za významnú prekážku integrácie. Problémom je, že nie všetci úradníci ovládajú aspoň jeden svetový jazyk a tlačivá sú na niektorých úradoch k dispozícii väčšinou len v domácom jazyku. Ovládanie slovenčiny sa tak aj v kontakte s úradmi objavuje ako nevyhnutná podmienka na eliminovanie ťažkostí v procese integrácie. Naopak cudzinci pozitívne hodnotili doterajšie nazeranie Slovákov na ich odlišnú národnú alebo etnickú príslušnosť, a to aj napriek sporadickým skúsenostiam s rasizmom alebo xenofóbiou. V prípade politickej a občianskej integrácie, resp. v prípade svojich politických preferencií cudzinci nevykazovali výrazné odchýlky od domáceho obyvateľstva.

Zverejnené mediálne výstupy k téme boli ladené pozitívne, resp. neutrálne – informatívne. Negatívne reakcie sme nezaznamenali ani v diskusiách pod článkami v regionálnych médiách. Mierne negatívne reakcie pod FB postom o stretnutí primátora Valla s cudzincami boli spacificované ostatnými členmi diskusie bez zásadnejších problémov. Nevieme síce posúdiť, či správca profilu nejaké komentáre nemazal, ale vo finále diskusia vyznela veľmi pozitívne.

4.2. ÚLOHA OBCÍ A SAMOSPRÁVNÝCH ORGÁNOV V PROCESSE INTEGRÁCIE

V zmysle ustanovenia § 4 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkoch (<https://www.minv.sk/?zakon-c-302-2001-z-z-o-samosprave-vyssich-uzemnych-celkov>) sa samosprávne kraje pri výkone samosprávy starajú o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Špecifický záujem je kladený na cieľové skupiny seniorov, občanov so zdravotným postihnutím, občanov v krízových situáciách, maloletých a mladistvých a cudzincov. Jednou z hlavných priorít riešenia situácie občanov v krízových situáciách, ktorými sú aj cudzinci, je zvyšovanie úrovne informovanosti o možnostiach pomoci všetkým obyvateľom, ktorí sa ocitli v krízových situáciách. Uvedené opatrenia plnia samosprávne kraje v súlade s príslušnou legislatívou. Nakoľko na území samosprávnych krajov sa nachádzajú aj cudzinci, aby samosprávne kraje v rámci svojich možností spolupracovali pri riešení integračnej politiky cudzincov. Pre samosprávne kraje vzniká potreba mapovať charakteristiky populácie cudzincov, ich situáciu a problémy na území daného regiónu, zlepšiť a zintenzívniť bude potrebné aj súčinnosť orgánov miestnej a regionálnej samosprávy a ostatných aktérov integračnej politiky, vrátane cudzincov samotných.

Problematiku obcí a miest upravuje zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, pričom obyvatelia sú definovaní ako osoby s trvalým pobytom, ale aj osoby s prechodným pobytom sa podieľajú na výkone samosprávy (<https://www.minv.sk/?zakon-snr-c-369-1990-zb-o-obecnem-zriadeni>).

Obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt. Obyvateľ obce sa zúčastňuje na samospráve obce. Na samospráve obce má právo podieľať sa aj ten, kto má na území obce nehnuteľný majetok alebo v obci platí miestnu daň alebo miestny poplatok, je v obci prihlásený na prechodný pobyt či má čestné občianstvo obce.

Obyvateľ obce má právo najmä voliť orgány samosprávy obce a byť zvolený do orgánu samosprávy obce, hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce (miestne referendum), zúčastňovať sa na zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor a zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce, používať obvyklým spôsobom obecné zariadenia a ostatný majetok obce slúžiaci pre verejné účely, požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci, požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Obec je povinná poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc.

Po tom, čo v roku 2012 prvá samospráva na Slovensku schválila lokálnu stratégiu integrácie migrantov, prišlo ZMOS s projektom pod názvom BUK: Budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v oblasti integračnej politiky, v trvaní od apríla 2014 do júna 2015. Projekt financovaný z prostriedkov EIF mal za cieľ formou testovania pilotných opatrení vo vybraných piatich mestách (Svidník, Snina, Senec, Prievidza, Michalovce), ako aj ďalšími podpornými aktivitami pre mestá a obce ponúknuť pomoc miestnym orgánom a členskej základni ZMOS pri riadení integrácie ŠPTK na úrovni miestnej územnej samosprávy.

Úlohy, ktoré pre samosprávy vyplynuli z uvedeného dokumentu, prijatého v roku 2014 (<https://www.zmos.sk/budovanie-kapacit-na-urovni-miestnej-uzemnej-samospravy-v-oblasti-integracnej-politiky--oznam/mid/407558/.html>):

- Vypracovať vlastné regionálne integračné koncepcie na úrovni samosprávneho kraja a miest na území daného samosprávneho kraja.
- Zvýšiť informovanosť samospráv o inštitúciách, ktoré pôsobia v oblasti integrácie cudzincov na jeho území v súlade s kompetenciami v tejto oblasti.
- Lepšia súčinnosť pri získavaní štatistických údajov ohľadom počtu legálne sa zdržujúcich cudzincov sa na území samosprávneho kraja a obce.
- Podporovať aktívnu účasť a zapojenie cudzincov do života na miestnej úrovni, vrátane účasti vo volených orgánoch samospráv.
- Kontinuálne mapovať činnosť pomáhajúcich inštitúcií v každom regióne Slovenska samosprávnymi celkami. Zabezpečovať informovanosť migrantov o službách v regióne prostredníctvom aktualizovaného viacjazyčného zoznamu, ktorý sa bude distribuovať napr. na oddelenia cudzineckej polície, zdravotné poisťovne a pod. a bude dostupný na webových stránkach
- Podporiť zapojenie cudzincov do občianskeho, kultúrneho a politického života v spoločnosti a zlepšiť dialóg a fungovanie poradných platforiem medzi rôznymi skupinami cudzincov, vládou a občianskou spoločnosťou s cieľom podporiť ich aktívne občianstvo a rovnaký prístup k informáciám.
- Usilovať sa o prehĺbovanie spolupráce medzi komunitami cudzincov, ich združeniami a organizáciami a orgánmi štátnej správy, územnej samosprávy, mimovládnyimi organizáciami a zabezpečovať pritom čo najefektívnejšie využívanie integračných programov všetkými partnermi.
- Napomáhať odstraňovaniu spoločenských bariér a predsudkov formou interkultúrneho vzdelávania a diskusií pre zamestnávateľov, verejnosť a štátnych zamestnancov. Zvýšiť informovanosť zamestnávateľov o podmienkach zamestnávania cudzincov, najmä o rovnoprávnosti podmienok po získaní povolenia na zamestnanie, o životných a pracovných podmienkach cudzincov a ich sociálnom zabezpečení.
- Zvýšiť informovanosť pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny o problematike rasizmu a diskriminácie. Zabezpečiť tréningy a školenia sociálnych pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pokiaľ ide o problematiku „rasy“, rasizmu, diskriminácie a vylučovania a podporovať profesionalizáciu zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v oblasti asistencie cudzincom.

- Venovať zvýšenú pozornosť problematike interkultúrneho vzdelávania, medzikultúrneho dialógu a multikultúrnej výchove. Presadzovať myšlienky porozumenia medzi odlišným kultúrami a vzájomného rešpektovania kultúrnych rozmanitostí. Posilniť interkultúrne vzdelávanie na školách s dôrazom na problematiku migrácie a integrácie cudzincov, vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v otázke migrácie a znižovania miery predsudkov a stereotypov pri práci s cudzincami. Indikátor: počet aktivít.

Kvalita vzťahov medzi cudzincami a obyvateľmi obce či samosprávneho kraja patrí medzi kľúčové aspekty integrácie.

4.3. AKTUÁLNY STAV V RÁMCI ZAPOJENÝCH SAMOSPRÁV

V priebehu mája – júna 2020 sme sa pozreli na web stránky jednotlivých zapojených samospráv, s cieľom zistiť do akej miery preklápajú výstupy z Integračnej politiky Slovenskej republiky do komunikácie na regionálnej úrovni.

Bratislava – podľa dostupných údajov v roku 2019 tvorili cudzinci asi 8 % celkovej populácie mesta, teda ide cca 34 500 ľudí. V súčasnosti mesto nemá vybudované komunikačné kanály na túto skupinu obyvateľov ani informácie na svojej web stránke s výnimkou stránky určenej pre turistov (visitbratislava.sk).

Mesto však pripravuje dva strategické dokumenty, v rámci ktorých myslí aj na túto cieľovú skupinu. Ide o Plán hospodárskeho rozvoja mesta (Metropolitný plán) a Komunitný plán sociálnych služieb. V rámci týchto dokumentov bude samostatne vyčlenená kapitola aj pre skupinu cudzincov v meste, kde sa budú reflektovať ich potreby nielen v súvislosti so sociálnymi službami, ale prierezovo v rámci iných služieb či potrieb (kultúra, vzdelávania, šport, doprava, životné prostredie atď.). Každomesačne mesto vytvára tiež podklady pre HRL, kt. slúžia na vypracovanie newslettera na daný mesiac. V ňom sa snažia priblížiť aktuálne témy, novinky z úradu, kultúrne a športové podujatia v meste, novoprijaté opatrenia mesta či obmedzenia v súvislosti s aktuálnym dňom. Magistrát sa tiež snaží podporovať zdokonaľovanie jazykovej vybavenosti ľudí kancelárie prvého kontaktu, ktorý najčastejšie prichádzajú do styku s cudzincami.

Banská Bystrica – na území mesta podľa dostupných informácií žije 2 830 cudzincov, z toho 952 občanov členských štátov Európskej únie a ich rodinných príslušníkov a 1 878 občanov tretích krajín. Situácia v Banskej Bystrici je špecifická v tom, že cudzinci sa zväčša nezokupujú, zriedkavo formujú malé komunity, skôr pri príležitosti organizácie rôznych podujatí (bulharský večer, francúzska kulinária atď.). V súčasnosti sa začína viditeľnejšie formovať komunita Ukrajincov. Veľký počet cudzincov pritom pracuje vo vysoko špecializovaných pracovných pozíciách – lekári, učitelia, majitelia vlastných prevádzok a fabrik a pod., na rozdiel od iných miest, kam cudzinci prichádzajú na pozície s nižšou kvalifikáciou a vo vyšších počtoch. S tým súvisí aj fakt, že cudzinci momentálne v meste nie sú považovaní za ohrozenie.

Na web stránke priestor na informácie pre cudzincov vyčlenený nie je (tiež s výnimkou informácií pre turistov na stránke visitbanskabystrica.sk). Mesto však poskytuje priestory na organizovanie rôznych podujatí (napr. – medzinárodná gastronómia počas podujatia Akadémie európskeho seniora),

stretnutia pre špecifické skupiny zväčša podľa profesijného zamerania – študenti, podnikatelia, mimovládne organizácie. Tému cudzincov na území mesta komunikujú s regionálnymi médiami, ktoré prejavujú o informácie záujem a pokrývajú ju pozitívne.

Trnava – mesto neeviduje na svojom území žiadne väčšie problémy s cudzincami, negatívnejšie je však vnímaná srbská komunita v neďalekej obci Zavar. V minulosti sa v médiách objavili aj informácie z neďalekých Voderád, kde sa obyvatelia postavili proti vybudovaniu novej bytovky pre cudzincov, ktorí pracujú v neďalekej továrni.

Mesto vníma ako žiaduce, aby s migrantmi samospráva komunikovala v jazyku, ktorému budú rozumieť (osobne na úrade či formou printových materiálov alebo online). Web stránka mesta je preklopená do anglického jazyka, je na nej špeciálna sekcia pre cudzincov, investorov a turistov (pre tých je odklik na microsite vitajtevtrnave.sk). Mesto sa tiež podieľalo na organizácií stretnutí pre cudzincov žijúcich v Trnave, usporiadalo aj prijatie cudzincov na radnici, v magazíne Novinky z radnice pripravuje cyklus rozhovorov s cudzincami.

Košice – KSK má web stránku aj v anglickom jazyku, s kontaktom na kontaktnú osobu, ktorá s cudzincami komunikuje v AJ a NJ. Okrem základných informácií o štruktúre úradu, predstaviteľoch, projektoch cezhraničnej spolupráce a informácií pre turistov tam však cudzinci nenájdu žiadne ďalšie praktické informácie o dianí v meste.

Tému cudzincov zapojené samosprávy aktívne nekomunikujú ani na svojich sociálnych sieťach. Výnimkou je Bratislava, ktorá zdieľala informácie o stretnutí primátora s cudzincami v roku 2019. Vzhľadom na množstvo materiálu, ktorý je k dispozícii, ak nie priamo na úradoch, tak určite aspoň na strane partnerských neziskových organizácií vnímame to ako nevyužitú príležitosť na komunikáciu ako s cudzincami, tak aj s majoritnou populáciou na túto tému.

4.4. SWOT ANALÝZA

Na základe zistení z analýzy mediálnych výstupov, online kanálov kľúčových inštitúcií a vybraných sociálnych sietí sme vypracovali SWOT analýzu témy migrantov a migrácie v súvislosti s projektom KapaCITY, ktorá nám poslúži ako východiskový bod k vypracovaniu ďalšej komunikačnej stratégie pre zapojené samosprávy.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Silní a dôveryhodní partneri projektu KapaCITY • Dlhodobé aktivity v rámci pomoci a integrácie migrantov na Slovensku • Realizácia rôznorodých projektov zameraných na toleranciu a integráciu migrantov do spoločnosti • Množstvo disponibilných materiálov na prácu s rôznorodými cieľovými skupinami 	<ul style="list-style-type: none"> • Do tejto chvíle nedostatočná proaktívna komunikácia témy integrácie cudzincov zo strany samospráv zapojených miest • Nedostatočné využitie komunikačného potenciálu projektu KapaCITY, ako aj materiálov pripraveného partnerskými neziskovými organizáciami •

<ul style="list-style-type: none"> • Medzinárodné know-how • Silné samosprávy zapojené do projektu • Relatívne dobrá tolerancia cudzincov a neutrálne – až pozitívne reakcie na aktivity projektu medzi laickou verejnosťou 	
Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Systematická, dlhodobá a proaktívna komunikácia pozitívnych tém v súvislosti s cudzincami na území samospráv • Postupné otváranie nekonfliktných tém a predstavovanie ľudí s pozitívnym príbehom • Vytvorenie skupiny spolupracujúcich novinárov a influencerov na regionálnej a celoplošnej úrovni • Rozšírenie komunikácie na sociálnych sieťach • Spolupráca medzi jednotlivými profilmi a stránkami partnerov projektu za účelom zvýšenia organického zásahu postov a článkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Presmerovanie negatívnych emócií k téme migrantov na regionálnu úroveň – potrebná príprava dát, Q&A's a pod. • Obavy kľúčových aktérov z komunikácie • Problémy spojené s cudzincami na území samosprávy – zatiaľ sa týkali napr. hlučných komunit, nelegálnych migrantov či nesúhlasom s umiestňovaním migrantov • Nízka dôvera voči inštitúciám a autoritám na Slovensku • Politizácia témy na celonárodnej úrovni, ale aj napr. v rámci kampane do komunálnych volieb v roku 2022

5. NÁVRH KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE

5.1. DEFINÍCIA CIEĽOVÝCH SKUPÍN

1. Široká verejnosť

Téma migrácie a cudzincov v posledných rokoch v dôsledku migračnej krízy prenikla do všetkých oblastí nášho života a vyvolala rozsiahlu verejnú diskusiu. Pozornosť sa tak upriamila aj na veci, ktoré si ľudia predtým nevšimli – napríklad aj prítomnosť cudzincov vo svojom okolí. Rozsiahla politizácia témy vyvolala mnohé negatívne konotácie a je preto potrebné sa téme venovať v zvýšenej miere, budovať pochopenie fenoménu migrácie a pozitív multikulturality, podporovať integráciu a toleranciu cudzincov na všetkých úrovniach spoločnosti. Otvorenejší prístup k téme majú podľa prieskumov mladí ľudia, ktorí môžu byť zároveň aj ambasádormi témy vo svojich komunitách.

2. Miestne komunity

Najprirodzenejším priestorom na integračné aktivity a ich komunikáciu sú miesta, kde cudzinci žijú, pracujú, kde majú intenzívne sociálne interakcie. Zaujímavými cieľovými skupinami v rámci samotných samosprávnych celkov sú napríklad zamestnávateľia, vzdelávacie zariadenia, susedia a pod., ktoré do kontaktu s cudzincami prichádzajú najintenzívnejšie.

3. Štátne a vládne inštitúcie

Integrácia cudzincov na území jednotlivých samospráv, ako aj zvyšovanie vzájomnej tolerancie a pochopenia, môže byť efektívna v prípade, že je na to vytvorený legislatívny rámec a podporné prostredie zo strany štátnych a vládnych inštitúcií. Je preto potrebné informovať o potrebách samospráv v tomto smere a zvážiť spoločné, resp. min. koordinované komunikačné aktivity pri vybraných príležitostiach medzi relevantnými kompetentnými úradmi a samosprávami.

4. Médiá

Médiá sú neoddeliteľnou súčasťou komunikačných aktivít na všetky naše definované cieľové skupiny. Treba však vedieť, že v súčasnej situácii sú pod extrémne silným ekonomickým, ako aj personálnym tlakom, pričom musia spracovávať obrovské množstvo informácií na dennej báze. Aby sme uspeli v mediálnej konkurencii potrebujeme komunikovať jasné, hutné a atraktívne podané informácie, ktoré majú potenciál zaujať cieľové skupiny, ako aj samotných novinárov.

Pri každej komunikačnej aktivite je potrebné si uvedomiť, kto je primárnou cieľovou skupinou a aké poslanstvo jej chceme danou aktivitou odovzdať. Tomu by mal zodpovedať jazyk, tón aj použité argumenty. Vaše poslanstvo by však vždy mali odzrkadľovať konzistentnú pozíciu a hodnoty, ktoré mesto / samosprávny kraj zastáva v oblasti zvyšovania tolerancie a integrácie cudzincov.

5.2. DEFINÍCIA CIEĽOV A KOMUNIKAČNÝCH PRIORÍT

Špecifickými cieľmi projektu KapaCITY sú:

- Vytvorenie podmienok na integráciu cudzincov na území jednotlivých zapojených samospráv

- Vytvorenie vhodného prostredia na integráciu na strane väčšinového obyvateľstva – akceptácia, pochopenie, tolerancia...

S tým súvisia aj komunikačné ciele a priority, ktoré by mali zahŕňať:

- Vytvárať príležitosti a vhodné prostredie na komunikáciu témy migrácie a integrácie cudzincov v zapojených samosprávach
- Vzdelávanie cieľových skupín v problematike migrácie a integrácie cudzincov – základných prístupov, očakávaných výsledkov a možných výziev a obmedzení
- Systematicky vytvárať priestor na vyjadrenie cudzincov a budovať pozitívne povedomie o cudzincoch na Slovensku a ich prínose pre spoločnosť – pozitívne zážitky s kultúrnou rozmanitosťou
- Poskytovať verejnosti dostatočné a korektné informácie a fakty, aby nepodliehala falošným správam, predsudkom a hoaxom
- Vyvažovať negatívne emócie spájané s prítomnosťou cudzincov na Slovensku
- Predchádzať krízovej komunikácii, resp. promptne reagovať v prípade vzniku krízových udalostí
- Budovať pozíciu kľúčových predstaviteľov a odborníkov miest a samospráv, v rámci ich oblastí pôsobnosti
- Komunikačná podpora prioritných úloh vyplývajúcich pre mestá a samosprávy z plánu úloh na ďalšie obdobie

5.3. KLÚČOVÉ POSOLSTVÁ V KOMUNIKÁCI

- Cudzinci sú plnohodnotnými a rovnocennými občanmi mesta – mesto by malo aj voči týmto ľuďom preukázať to, že sú súčasťou mesta a to vie sa o nich postarať tak, ako o všetkých svojich obyvateľov
- Každý človek, ktorý v danom meste žije a pracuje by mal mať možnosť sociálnych, kultúrnych či iných služieb, a to bez akýchkoľvek jazykových či kultúrnych bariér
- Cudzinci sú prínosom pre mesto – v ekonomickej sfére či v oblasti kultúrneho obohatenia a vytvárania rešpektujúceho prostredia a tolerance – plnohodnotné vzájomné spolužitie umožňuje učiť sa a obohacovať sa navzájom.
- Mesto si cení každého jedného obyvateľa, ktorý je prínosom pre komunitu
- Mnohí ľudia, ktorí žijú v našom okolí boli kedysi cudzincami, ale keď im dáme šancu, stanú sa našincami – našimi priateľmi, či dokonca rodinou. Spoločne tvoríme svoje vízie a robíme náš svet lepším, chutnejším, zábavnejším...
- Mnohí máme medzi sebou blízkych ľudí, ktorí odišli za novým životom do zahraničia – držíme im palce a prajeme si, aby sa im darilo. A na to je dôležité, aby ich tam ľudia prijali medzi seba. Tak ako my prijímame medzi sebou ľudí z iných miest a iných krajín.

5.4. VŠEOBECNÁ STRATÉGIA

Samosprávy dnes v súlade s legislatívou SR poskytujú služby pre cudzincov - matrika, školský úrad, poplatky a dane, poradenstvo, sociálne služby, zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie a pod. v rámci svojich možností. Aj v rámci projektu KapaCITY zapojené samosprávy rozširujú svoje personálne

kapacity a zručnosti v tomto smere. Pokiaľ však chceme dosiahnuť efektívnu integráciu cudzincov na úrovni samospráv, primárnym predpokladom úspechu je **riadená strategická komunikácia**.

5.4.1. PROAKTÍVNA A REAKTÍVNA KOMUNIKÁCIA

Základným predpokladom riadenej komunikácie je dlhodobá **proaktívna komunikácia** témy s ohľadom na jednotlivé cieľové skupiny. Proaktívna komunikácia nám totiž dáva príležitosť na otvorenie témy a ovplyvnenie mediálneho príbehu či postupné vytváranie celkového obrazu témy v spoločnosti. V ideálnom prípade je dobre médiám poskytnúť aj dôveryhodného respondenta, prípadne vyjadrenie tretích strán, ktoré majú podobný pohľad na danú problematiku. Bolo by tiež dobre mať pripravený vhodný obrazový materiál k téme – foto, video a pod., ktorý môžu médiá použiť bez rizika porušenia autorských práv či poškodenia respondenta. Zároveň tým znížime pravdepodobnosť, že budú médiá k našim témam používať všeobecne dostupné ilustračné fotografie, ktoré môžu prispievať k negatívnemu rámcovaniu migrantov v médiách, ako sme si ukázali v kapitole 3.6.

V prípade, by samosprávy ostali v pasívnej úlohe a čakali výlučne na **reaktívne príležitosti komunikácie** témy v médiách, strácajú možnosť ovplyvňovať mediálnu diskusiu a môžu sa dostať skôr do defenzívnej pozície, pričom médiá budú tému komunikovať z pohľadu niekoho iného, kto bude lídrom celej komunikácie. Reaktívna komunikácia je vhodná v prípadne aktuálnych tém a problémov, ktoré nie sú v našej réžii (problém s rodinou zahraničných obyvateľov mesta, vyhlásenia politikov a pod.). Snahou samosprávy by v takýchto prípadoch mala byť:

- Vyjadrenie ľútosťi v prípade, že udalosť niekoho negatívne poznačila
- Ubezpečenie o snahe hľadať a nájsť riešenie situácie / zmier medzi stranami
- Komunikácia opatrení na zriadenie nápravy.

5.4.2. VYUŽÍVANIE VÝRAZOVÝCH PROSTRIEDKOV

Na čo je dobre myslieť pri všetkých svojich aktivitách:

- Pracovať so správnymi termínmi a pojmi v rámci témy
- Vyvarovať sa používaniu negatívnych, prípadne odsudzujúcich či dehumanizujúcich výrazov (migrant, cudzinec, vlna, problém, horda...) a nahrádzať ich pozitívnymi alebo neutrálnymi výrazmi, ktoré zdôrazňujú aspekt ľudskosti, blízkosti, spolupatričnosti a pod. (obyvatelia (spoluobčania z iných krajín, medzinárodná komunita, zahraniční zamestnanci/kolegovia vo firme, nedobrovoľní cestujúci/pútnici, na cestu sa museli vydať celé rodiny...));

PRÍKLAD

- Termín migrant, napriek jeho pôvodnej neutralite, nadobudol v priebehu uplynulých rokov zvýšenej migrácie negatívny význam a začal sa spájať viac s nelegálnou migráciou či špekulatívnymi úmyslami nositeľov tejto charakteristiky. Vytesnila sa pritom často úplne ľudská tvár spojená s týmto termínom.
- „Zmena v terminológii nastala najmä v dôsledku opakovania novinových článkov s titulkami o smrti „migrantov v Stredozemí“, pričom novinové články takmer vôbec nepoužívali pojem

utečenec, nepoužívali dokonca ani pojmy ľudia alebo osoby, išlo výhradne a len o smrť “migrantov”.

Zdroj: Viera Žúborová a Ingrid Borárosová, Migrácia v médiách: utečenci verzus migranti

Ako sa to dá povedať inak?

„Ďalšia skupina ľudí prišla o život v Stredozemnom mori pri snahe uniknúť pred hladom a represiami vo svojich krajinách...”

„Stredozemné more si vyžiadalo ďalšie obeť na životoch pri ceste za lepším životom...”

Jedným z kľúčových atribútov komunikácie je však správne používanie pojmov v súvislosti z migráciou, utečenectvom, integráciou a pod. Zároveň je mimoriadne dôležité vyhýbať sa negatívnym konotáciám v tejto súvislosti, čo je v niektorých prípadoch mimoriadne náročné vzhľadom na to, že samotné výrazy, migrant, utečenec, či integrácia postupom času získali negatívne charakterové príznaky.

Z hľadiska vhodných termínov, ktoré boli asociované s obidvoma analyzovanými pojmami (utečenec a migrant) môžeme konštatovať, že “hrozba”, “nebezpečenstvo” a “terorizmus” sa stali najčastejšími prívlastkami v slovenských médiách.

Média a politici taktiež začali vo veľkom a veľmi neopatrne (možno aj zámerne) využívať slovíčko “integrácia”. Aj keď v niektorých iných štátoch EÚ je považovaná za niečo pozitívne na Slovensku je prevažne spájaná s rómskou otázkou. Časté používanie tohto slova malo preto veľmi negatívny efekt.

Zdroj:

<https://www.researchgate.net/publication/308971232> Migrácia v mediách utečenci verzus migranti
Chapanie migrantov a utečencov v medialnom priestore v kontexte pozitívnej a negatívnej mediatizácie

Slovník základných výrazov podľa Azylového slovníka Ligy za ľudské práva:

<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>UTEČENEC</h3> <p>osoba, ktorá je oprávnená na osobitnú ochranu podľa medzinárodného práva, pretože spĺňa definíciu utečenca uvedenú v Dohovore OSN o právnom postavení utečencov z r. 1951 a jeho Protokolu z r. 1967:</p> <p>Utečenec je osoba, ktorá z dôvodu opodstatnených obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, je mimo krajiny svojho pôvodu a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tejto krajiny.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>	<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>ŽIADATEĽ O AZYL</h3> <p>Osoba, ktorá požiadala o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na Slovensku a čaká na rozhodnutie.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>
<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>UTEČENEC ? žiadateľ o azyl ?</h3> <p>Každý utečenec bol raz žiadateľom o azyl.</p> <p>Žiadateľ o azyl nie je "falošný" utečenec, ale osoba čakajúca na posúdenie žiadosti o azyl.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>	<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>AZYL</h3> <p>Azyl je forma ochrany, ktorá sa udeľuje utečencom na Slovensku. Udelením azylu získavajú utečenci na Slovensku trvalý pobyt.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>
<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>DOPLNKOVÁ OCHRANA</h3> <p>Doplnková ochrana je forma ochrany, ktorú poskytujeme tým žiadateľom o azyl, u ktorých sú vážne dôvody domnievať sa, že by boli v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavení reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Udelením doplnkovej ochrany získavajú títo ľudia prechodný pobyt na Slovensku.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>	<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>DUBLINSKÉ NARIADENIE</h3> <p>Nariadenie Európskej únie (nazývané aj Dublin III) je nariadenie, ktoré stanovuje kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu EÚ, ktorý je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú v jednom z členských štátov. Cieľom je aby za konkrétnu žiadosť o azyl bol zodpovedný vždy len jeden štát EÚ. Zvyčajne je ním ten, ktorý hral najvýznamnejšiu úlohu pri vstupe žiadateľa do EÚ.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>
<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>DUBLINSKÝ TRANSFER</h3> <p>Je fyzické premiestnenie žiadateľa do krajiny EÚ, ktorá je považovaná za zodpovednú krajinu pre posúdenie jeho žiadosti o azyl, na základe kritérií v Dublinskom nariadení. Teda napríklad, ak niekto prišiel do Talianska ako do prvej krajiny EÚ a bol tam zaregistrovaný ako žiadateľ o azyl, môže byť poslaný späť do Talianska, ktoré rozhodne o jeho žiadosti o azyl, aj napriek tomu, že už prešiel do inej členskej krajiny.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>	<p>#HRLTermoftheday</p> <h3>DOLOŽKA SUVERENITY</h3> <p>Dublinské nariadenie upravuje aj právo vlastného uváženia. To znamená, že každý členský štát EÚ sa môže rozhodnúť, že posúdi žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú mu podal cudzinec dokonca aj keď podľa kritérií v nariadení zodpovedným nie je. V nariadení je aj možnosť prevziať takúto zodpovednosť z humanitných dôvodov.</p> <p> Európska únia Európsky sociálny fond</p> <p> UMAN RIGHTS EAGUE</p>

#HRLTermoftheday

NON - REFOULEMENT

je zákaz vrátenia alebo vyhostenia - je to základný princíp medzinárodného utečeneckého práva, ktorý zakazuje štátom vracat' utečencov akýmkoľvek spôsobom do krajín alebo území, kde môže byť ohrozený ich život alebo sloboda z dôvodu ich rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo politického názoru.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

AKO JE TO NA SLOVENSKU?

Zákaz vrátenia alebo vyhostenia je na Slovensku aj v celej EÚ širší ako len ochrana utečencov a zahŕňa zákaz vrátenia akéhokoľvek človeka do krajiny, kde by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, vrátane trestu smrti. Táto ochrana vychádza z čl. 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach a chráni nás všetkých!

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

OSOBA BEZ OBČIANSTVA

Osobou bez štátneho občianstva je akýkoľvek človek, ktorého žiadny štát podľa svojich zákonov nepovažuje za svojho občana.

Každý má právo na občianstvo.

Napriek tomu je však aktuálne až 10 miliónov ľudí na svete bez občianstva a asi 600 000 z nich žije v Európe.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

AKO JE TO NA SLOVENSKU?

Slovenská republika je signatárom Dohovoru OSN o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti (1954) ako aj Dohovoru OSN o redukovaní počtu osôb bez štátnej príslušnosti (1961).

Podľa zákona o pobyte cudzincov, osoba bez občianstva môže dostať trvalý pobyt, ak preukáže, že: nemá štátnu príslušnosť štátu, a) v ktorom sa narodila, b) v ktorom mala svoje predchádzajúce bydlisko alebo pobyt a c) ktorého štátne občianstvo majú jej rodičia a súrodenci.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

SI Z KOŠÍC A PRACUJEŠ V LONDÝNE?

Aj ty si migrant.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

MIGRANT

nerovná sa

UTEČENEC

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

MIGRANT

Migrantom je akýkoľvek človek, ktorý opúšťa svoje rodisko alebo krajinu svojho zvyčajného pobytu, a to bez ohľadu na dôvod tohto pohybu. Zahraničný migrant je človek, ktorý migruje do zahraničia.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

#HRLTermoftheday

EKONOMICKÁ MIGRÁCIA

Vzniká, ak sú dôvodom migrácie ekonomické príčiny, a teda zvyčajne snaha získať lepšiu životnú perspektívu.

Európska únia
Európsky sociálny fond

U
M
A
N
R
I
G
H
T
S
E
A
G
U
E

V prípade výrazových prostriedkov s negatívnou konotáciou je vhodné hľadať alternatívne výrazy (synonymá), ktorými ich dokážeme plnohodnotne nahradiť. Najjednoduchším spôsobom je nahradenie zahraničných výrazov slovenskými ekvivalentami. Môže to však byť náročné v prípadoch, kedy sa internacionálne slovo ujalo ako tzv. terminus technicus pre danú oblasť, jav, či pomenovanie objektu.

Návrhy na nahradzovanie termínov:

Migrant = občan inej štátnej príslušnosti, zahraniční spoluobčania, „naši trnavskí Srbi“, internacionálni Bratislavčania / Trnavčania, Košičania, Banskobystričania a pod.

Ekonomický migrant = zahraničný zamestnanec, zahraniční pracovník, kolegovia zo zahraničia, internacionálni kolegovia a pod...

Integrácia cudzincov = zapájanie zahraničných spoluobčanov do života v meste, regióne a pod.

Utečenec, utečenci = ľudia, utekajúci zo svojej rodnej krajiny v dôsledku prenasledovania (dôraz na používanie výrazov, ktoré týmto ľuďom dávajú ľudskú tvár, ľudské vlastnosti, spájajú ich s hodnotami)

Dlhodobo v médiách i na sociálnych sieťach funguje tzv. rámcovanie alebo nálepkovanie migrantov, čo ovplyvňuje ich vnímanie cieľovými skupinami komunikácie. Najčastejšími formami rámcovania je využívanie výrazových prostriedkov, ktoré ich spájajú s neľudskými vlastnosťami (napr. migračná vlna, cunami, hordy migrantov, migranti spôsobili zemetrasenie...) alebo tiež so slovami negatívneho sentimentu (kríza, hrozba). Funguje aj rámcovanie cez vyčleňovanie typu my vs. oni, prípadne aj prostredníctvom výberu fotografií alebo respondentov s určitými názormi na problematiku. Dezinformácie a hoaxy využívajú najextrémnejšie formy rámcovanie, ktoré zneužívajú strach a emócie ľudí.

Výber správnych výrazových prostriedkov, ilustračných fotografií a spolupracujúcich respondentov je preto veľmi a preto dôležitý na dosiahnutie stanovaných cieľov. Samozrejme, treba počítať s tým, že jeden ani dva výstupy celú situáciu nezmení. Je preto potrebné komunikovať dlhodobo a prostredníctvom rôznych kanálov na zasiahanie čo najširšej cieľovej skupiny.

5.4.3. KOORDINÁCIA AKTIVÍT A KLÚČOVÝCH AKTÉROV

Za mimoriadne kľúčovú úlohu samosprávy mesta, resp. VÚC pritom považujeme koordinačnú činnosť. Čo platí tak pre oblasť komunikácie, ako aj pre všetky ostatné oblasti integrácie cudzincov, počnúc zberom dát, poskytovaním služieb, oslovovaním a zapájaním partnerov z oblasti MVO alebo ekonomickej sféry na regionálnej úrovni a pod.

V odpovediach jednotlivých samospráv k príprave stratégie sa opakovali viackrát odpovede v zmysle, že „mesto nevedie štatistiky o počte cudzincov na jeho území“, „mesto nemá kontakt s cudzincami – majú ho viac mestské časti, cudzinecká polícia“, „mesto nemá kontakty na cudzincov“, „mesto si plní povinnosti voči cudzincom, vyplývajúce z platnej legislatívy (matrika, školský úrad, poplatky, dane)“, „mesto poskytuje priestor na realizáciu podujatí“ a pod.

Z analýzy dostupných zdrojov (nielen v rámci projektu KapaCITY, ale aj v prepojení na jeho partnerov, ako aj ďalšie štátne inštitúcie) existuje množstvo informácií, zdrojov a kontaktov, ktoré je možné využiť na zefektívnenie integrácie cudzincov na území jednotlivých samospráv, ako aj zefektívnenie komunikácie v tejto oblasti.

Zjednotenie a systematizácia existujúcich aktivít realizovaných v rámci miest a samosprávnych krajov, zdefinovanie komunikačných kompetencií a právomocí a správna koordinácia ušetrí mestu značné úsilie na zhromaždenie informácií, resp. vykonávanie duplicitnej práce a vynakladanie zbytočných prostriedkov na dosahovanie definovaných cieľov.

Príklady:

- Mimovládne organizácie zapojené do projektu KapaCITY, resp. iné pôsobiace na území mesta
  - o Disponujú mnohými zdrojmi (slovenskými, európskymi), kontaktami, know-how a pod. ktoré môžu mestá využívať v rámci integračných, vzdelávacích a komunikačných aktivít
- Komunitné a menšinové organizácie
  - o Na Slovensku je priznaných 13 národnostných menšín, medzi ktoré patria aj srbská, ukrajinská, ruská, tzn. najčastejšie sa vyskytujúci noví prisťahovalci na Slovensko. Tieto menšiny majú svoje štruktúry, organizácie, podujatia, koordinátorov a pod. ktorí by mohli byť nápomocní pri integrácii aj nových prisťahovalcov z týchto krajín
  - o Priznané národnostné menšiny tiež dostávajú granty z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, na organizáciu menšinových aktivít aj v regiónoch Slovenska.
  - o Spolupráca týchto organizácií s mestom nie je vždy ideálna, ak vôbec nejaká existuje. Pri správnom nastavení spolupráce však tieto organizácie môžu byť významnými partnermi v procese integrácie týchto, ale aj iných menšinových komunit (napr. z programu Multi-kulti spomínaného fondu)
  - o Treba pritom vziať do úvahy aj fakt, že niekedy predstavitelia národnostných menšín (so štátnym občianstvom SR) nemusia mať spoločné záujmy s komunitou nových prisťahovalcov – cudzincov. Hľadať tieto spoločné záujmy však môže byť jedným z bodov integrácie.
- Zamestnávateľia
  - o Korporáciám zamestnávajúcim cudzincov by malo vo veľkej miere záležať na tom, aby títo ľudia boli nekonfliktne vnímaní, ako medzi ostatnými zamestnancami, tak aj v širšom okolí. Akýkoľvek konflikt totiž môže ovplyvniť aj dobré meno spoločnosti. Do integrácie cudzincov na území samospráv sa tak môžu zapojiť v rámci svojich CSR aktivít (ako dobrý občan a partner komunit), ako aj vlastnými integračnými programami (jedna z trnavských automobiliek napr. podľa správy Integrácia cudzincov v Trnave, údajne v roku 2017 prijala opatrenia na pokojné spolužitie obyvateľov. Nie je však známe, o aké opatrenia išlo).
  - o Ďalším partnerom z tejto oblasti by mohli byť samotné pracovné agentúry, prípadne väčšie ubytovacie zariadenia pre cudzincov
- Školy
  - o V blízkosti cudzineckých komunit, resp. na území mesta, ktoré majú medzi žiakmi aspoň jedno dieťa občanov iného štátneho príslušenstva

- Aktivity zamerané na budovanie akceptácie, pochopenia a integrácie v triede, resp. na škole, zdieľanie skúseností, podpora partnerských MVO
- Interný tím a interná komunikácia v rámci zapojených samospráv
  - Spolupráca medzi marketingovým/komunikačným oddelením a ostatnými oddeleniami mestského úradu/VÚC, ktoré zastrešujú všetky ostatné činnosti v rámci komunikácie/integrácie cudzincov je tiež dôležitým faktorom úspechu
  - Netreba tiež zabúdať na koordinačné a komunikačné aktivity smerom na mestské časti (v prípade Bratislavy a Košíc), VÚC, resp. kompetentné štátne organizácie, bez podpory ktorých (legislatívnej, komunikačnej) by integračné aktivity nemuseli byť dostatočne efektívne.

6. ĎALŠIE UŽITOČNÉ ZDROJE INFORMÁCIÍ

Legislatíva:

- Integračná politika Slovenskej republiky:
<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/informacie-cudzinci/integracna-politika.pdf>
- Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020
https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/migracna_politika.pdf

Zaujímavé projekty:

- Projekt Evanjelického Gymnázia v Banskej Bystrici v rámci projektu „Ľudia z inej zeme“, zameraný na búranie mýtov a obáv z migrácie
<https://www.priekopnik.sk/studenti-evg-chcu-burat-myty-obavy-z-migracie/>
- MIND: trojročný projekt Slovenskej katolíckej charity financovaný Európskou komisiou. Projekt je zameraný na objasnenie komplexnosti vzťahov medzi migráciou, trvalo udržateľným rozvojom a chce poukázať na možné reakcie, ktoré sú založené na ľudskosti, dôstojnosti a na rešpekte.
<https://www.charita.sk/projekt-mind/>
- Budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v oblasti integračnej politiky: Projekt ZMOS, realizovaný z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín
<https://www.zmos.sk/budovanie-kapacit-na-urovni-miestnej-uzemnej-samospravy-v-oblasti-integracnej-politiky--oznam/mid/407558/.html>
- Migračný kompas: projekt Ligy za ľudské práva zameraný na zlepšenie informovanosti
<https://www.hrl.sk/sk/co-robime/projekty/aktualne-projekty/migracny-kompas>

Slovník pojmov:

- Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie cudzincov Medzinárodnej organizácie pre migráciu

<https://www.iom.sk/sk/pre-media/zakladne-pojmy-o-migracii.html>

- Azyl a migrácia: porovnávací slovník pojmov v jednotlivých jazykoch EÚ
https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/emn-glossary-en-version.pdf
- Základné pojmy definované na stránke Ministerstva sociálnych vecí a rodiny SR
<https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-cudzincov/zakladne-pojmy/>

Manuály, príručky, praktické informácie:

- Rozumne o migrácii – manuál CVEK pre organizátorov verejných podujatí, ktorý vznikol za podpory Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Obsahuje aj slovník základných pojmov na strane 32.
http://cvek.sk/wp-content/uploads/2016/02/Manua%CC%81l_Rozumne-o-migracii_finalna-verzia.pdf
- MULTI-KULTI na školách: Metodická príručka Nadácie Milana Šimečku na multikultúrnu výchovu na školách
<https://docplayer.org/104503246-Multi-kulti-na-skolach-metodicka-prirucka-pre-multikulturnu-vychovu.html>
- OZ Marginal: Praktické informácie týkajúce sa integrácie migrantov, špecificky osôb s udelenou medzinárodnou ochranou.
<https://marginal.sk/uzitocne-informacie-jednotlive-oblasti-integracie/>
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny: Migrácia a integrácia v médiách – odporúčania na komunikáciu témy pre novinárov
<https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-cudzincov/migracia-integracia-mediach-odporucania-novinarov/>
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny: stránka určená pre cudzincov a odbornú verejnosť s cieľom zorientovať cudzincov, ktorí chcú dlhodobo žiť na Slovensku a sprostredkovať im základné informácie o vstupe a pobyte v Slovenskej republike, ako aj o možnostiach zamestnania, bývania a vzdelávania v tejto krajine vrátane spôsobu, ako postupovať v prípade uznania ich odborných kvalifikácií získaných v zahraničí.
<https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-cudzincov/>
- Medzinárodná organizácia pre migráciu - Migračné informačné centrum poskytuje už 10 rokov bezplatné poradenstvo a služby pre cudzincov. Základné informácie:
<https://iom.sk/sk/publikacie/integracia-migrantov.html>
- Nadácia Pontis: Výstupy z odborného seminára - Ako urobiť z diverzity strategickú výhodu pre mestá a firmy?
<https://www.nadaciapontis.sk/novinky/ako-urobit-z-diverzity-strategicku-vyuhu-pre-mesta-a-firmy/>

Vybrané vedecké práce a prieskumy:

- Jazyk a politika - na pomedzí lingvistiky a politológie: zborník príspevkov zo 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie. Viaceré príspevky sú venované téme migrácie a nálepkovania, špecifickému využívaniu termínov a prívlastkov v politickom diskurze.
https://faj.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/konferencie/zborniky/stefancikedzbornik.pdf
- Migrácia v médiách: utečenci verzus migranti. Chápanie migrantov a utečencov v mediálnom priestore v kontexte pozitívnej a negatívnej mediatizácie. Autorky: Viera Žúborová, Ingrid Borárosová, Ústav Európskych štúdií a politiky Fakulty sociálnych vied Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave
https://www.researchgate.net/publication/308971232_Migracia_v_mediach_utecenci_verzu_s_migranti_Chapanie_migrantov_a_utecencov_v_medialnom_priestore_v_kontexte_pozitivnej_a_negativnej_mediatizacie
- Prieskum verejnej mienky o dôvere k cudzincom z krajín EÚ žijúcim na Slovensku, cudzincom z krajín mimo EÚ žijúcim na Slovensku, súkromným médiám, verejnoprávnym médiám (RTVS), mimovládny organizáciám a miestnym samosprávam, realizovaný agentúrou Focus pre Nadáciu Milana Šimečku v rámci festivalu [fjúžn] v roku 2018.
<https://www.fjuzn.sk/spolocnost/uplne-skor-ano-skor-nie-vobec-nie>
- Výskumné správy o Integrácii cudzincov realizované v rámci projektu KapaCITY v roku 2018/19
<http://cvek.sk/kapacity-integracia-cudzincov-v-košickom-samospravnom-kraji/>
<http://cvek.sk/kapacity-banska-bystrica-mesto-pre-vsetkych-cudzinci-a-uloha-samospravy-v-ich-integracii/>
<http://cvek.sk/kapacity-cudzinci-v-bratislave/>
<http://cvek.sk/kapacity-priestor-pre-vsetkych-cudzinci-a-moznosti-ich-integracie-v-trnave/>
- Výskum Petra Ivaniča zameraný na to, ako slovenské médiá pokrývajú tému migrácie:
<https://dennikn.sk/1674731/skumal-ako-slovenske-media-pisu-o-migracii-keď-sa-povie-migrant-ludia-si-predstavia-lod-plnu-černochovej/>

Partneri projektu:

- Liga za ľudské práva:
<https://www.hrl.sk/sk>
- Nadácia Milana Šimečku:
<https://www.nadaciamilanashimecku.sk/>
- Centrum pre výskum etnicity a kultúry
<http://cvek.sk/en/home/>
- OZ Marginal:
<https://marginal.sk/>

Iné organizácie venujúce sa téme:

- Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
<http://www.snslp.sk/>
- Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť
<https://www.radavladylp.gov.sk/>
- Migračný úrad MV SR
<https://www.minv.sk/?migracny-urad-mv-sr>
- Úrad hraničnej a cudzineckej polície SR:
<https://www.minv.sk/?uhcp>

7. ZHRNUTIE A ZÁVERY

Migrácia je mimoriadne náročná a rozsiahla téma, ktorá sa sotva da obsiahnuť v jednom dokumente.

Tento dokument ma za úlohu zhrnúť kľúčové trendy vnímania migrácie a cudzincov na Slovensku, dať vlnad do mediálneho diskurzu témy, poskytnúť základné odporúčania na komunikáciu témy a prekonávanie bariér v súvislosti so zahraničnými občanmi žijúcimi na území SR do budúcnosti.

Je potrebné v tomto kontexte zdôrazniť význam samospráv v procese integrácie a komunikácii vzhľadom na ich špecifickú pozíciu a úlohy v celkovom systéme pomoci a integrácie cudzincov.

Na to, aby samosprávy dokázali naplniť túto svoju misiu, je potrebné, aby boli na pôde samospráv vytvorené kapacity na riešenie tejto problematiky a aby bola zaradená do každodennej agendy práce jednotlivých samosprávnych úradov.

Len tak môžu byť aktivity samospráv úspešné a priniesť z dlhodobého hľadiska výsledky v podobe zmeny postojov majoritného obyvateľstva k zahraničným občanom na území SR, ako aj zlepšenia vzájomného spolužitia, tolerancie a pochopenia medzi nimi.

Samosprávy tiež môžu zo svojej pozície apelovať na predstaviteľov vlády a politických predstaviteľov na zlepšovanie legislatívnych podmienok na integráciu cudzincov, vrátane vytvorenia príslušných zdrojov na podporu aktivít samospráv. V neposlednom rade však možno apelovať na nekonfliktnú komunikáciu vzhľadom na aktuálne znenie Ústavy SR či medzinárodných záväzkov Slovenska v oblastiach týkajúcich migračných a integračných politik.

Zároveň tento dokument obsahuje aj odkazy na ďalšie strategické a edukačné publikácie k téme, ktoré môžu byť nápomocné pri detailnejšej orientácii k téme, ako aj k pomocným materiálom, s ktorými možno pracovať v rámci jednotlivých cieľových skupín.